

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ
ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ (ΕΚ) 229/2013 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΑΘΗΝΑ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 1.1 Προηγούμενο καθεστώς
- 1.2 Υφιστάμενη κατάσταση στους επιμέρους τομείς
- 1.3 Κανονισμός (ΕΚ)
  - 1.3.1 Συνοδευτικά μέτρα

2. ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΙ

- 2.1 Ζωοτροφές
  - σιτάρι (ΣΟ 1001)
  - σίκαλη (ΣΟ 1002)
  - κριθάρι (ΣΟ 1003)
  - βρώμη (ΣΟ 1004)
  - αραβόσιτος (ΣΟ 1005)
  - σπέρματα βαμβακιού (ΣΟ 1207 20 90)
  - μηδική και χορτονομές (ΣΟ 1214)
  - κατάλοιπα και απορρίμματα των βιομηχανιών τροφίμων (ΣΟ 2302 έως 2308)
  - παρασκευάσματα των τύπων που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή των ζώων (ΣΟ 2309 90)
- 2.2 Άλευρα.
  - Σιτάλευρα (ΣΟ 1101 και 1102)
  - Σιτάρι σκληρό (ΣΟ 1001 10 00)
  - Σιτάρι μαλακό αρτοποιήσιμο (ΣΟ 1001 90 99)

3. ΤΟΠΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

- 3.1 Δαμάσκηνα Σκοπέλου
- 3.2 Φασόλια και Βρώσιμο Λαθούρι
- 3.3 Μελισσοκομία
- 3.4 Αμπελοοινικός τομέας
- 3.5 Διατήρηση παραδοσιακών ελαιώνων
  - 3.6.1 Γεώμηλα
  - 3.6.2 Τοματάκι Σαντορίνης

3.6.3 Αγκινάρα Τήνου

3.7 Εσπεριδοειδή

3.8 Διατήρηση παραδοσιακής καλλιέργειας της Μαστίχας Χίου

3.9 Παραδοσιακά Τυριά (Ενίσχυση Γάλακτος)

3.10 Κριθάρι Λήμνου

4. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΕΡΓΩΝ ΕΠΙΔΕΙΞΗΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΩΝ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

5. ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 2018 συμπληρώθηκαν 5 χρόνια εφαρμογής του Καν 229/2013 του Συμβουλίου ο οποίος διαδέχθηκε τον καν 1405/2006 που αφορά την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την ενίσχυση των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους, για συγκεκριμένα πάντα προϊόντα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρώντας ότι οι ιδιόζουσες συνθήκες της γεωργικής παραγωγής στα μικρά νησιά του Αιγαίου χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής και ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα τόσο στον τομέα κτηνοτροφίας και της ζωικής παραγωγής όσο και στον τομέα της φυτικής παραγωγής, δημιούργησε το προαναφερθέν νομικό πλαίσιο, στο οποίο ορίζεται ένα ειδικό καθεστώς για την παραπάνω γεωγραφική περιοχή.

Τα μέτρα αυτά διαχωρίζονταν σε δύο κατηγορίες: (α) σε εκείνα της ενίσχυσης της μεταφοράς πρώτων υλών από την ηπειρωτική Ελλάδα στα μικρά νησιά και (β) σε εκείνα της ενίσχυσης της τοπικής γεωργικής παραγωγής και των παραδοσιακών εξαγωγών από τα μικρά νησιά. Τα εν λόγω μέτρα αποδείχθηκαν ιδιαίτερα σημαντικά για την προώθηση της αγροτικής οικονομίας των μικρών νησιών και τη διασφάλιση του εφοδιασμού τους, τόσο κατά τους χειμερινούς μήνες που η επικοινωνία με την ηπειρωτική Ελλάδα ήταν δυσχερής έως αδύνατη όσο και κατά την καλοκαιρινή περίοδο, όπου ο πληθυσμός αυξανόταν κατακόρυφα λόγω του τουριστικού χαρακτήρα των νησιών.

Η ιδιαίτερη γεωγραφική θέση των μικρών νησιών του Αιγαίου σε σχέση με τις πηγές εφοδιασμού σε τρόφιμα και γεωργικά προϊόντα που είναι σημαντικά για την τρέχουσα κατανάλωση ή για τη γεωργική παραγωγή, επιβάρυναν και επιβαρύνουν σημαντικά τις περιοχές αυτές, με αποτέλεσμα να δημιουργούν μεγάλα μειονεκτήματα για τους οικείους τομείς. Για την άμβλυνση του φυσικού αυτού μειονεκτήματος θεσπίστηκε το ειδικό καθεστώς εφοδιασμού με αναγκαία βασικά προϊόντα.

Αναφορικά με την υφιστάμενη κατάσταση στους επιμέρους τομείς, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι δυνατότητες μεταφοράς προϊόντων προς τα μικρά νησιά και από τα νησιά δεν έχουν βελτιωθεί ιδιαίτερα τα τελευταία δέκα χρόνια, κυρίως λόγω μη ανανέωσης του υπάρχοντος επιβατικού στόλου και λόγω του μεγάλου αριθμού τους. Αποτέλεσμα των προαναφερθέντων ήταν και είναι η πρόσφατη αδυναμία εφοδιασμού των μικρών νησιών των νοτιοανατολικών Κυκλάδων για περιόδους μεγαλύτερες των δέκα ημερών με είδη πρώτης ανάγκης, λόγω αναγκών συντήρησης των διαθεσίμων πλοίων.

Επισημαίνεται επίσης ότι η υπάρχουσα τοπική παραγωγή, όπως θα γίνει κατανοητό και από τα στοιχεία που θα παρατεθούν, δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών των μικρών νησιών ή δεν είναι δυνατή η μεταφορά των προϊόντων σε άλλα μικρότερα νησιά, αφού οι συνθήκες που προαναφέρθηκαν αυξάνουν κατά πολύ το κόστος. Συνεπώς, παραμένει η ανάγκη συνέχισης του ειδικού καθεστώτος ενίσχυσης των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους.

Η Κοινότητα θα πρέπει επομένως να συνεχίσει την ενίσχυση των γραμμών παραγωγής που υπάρχουν στα μικρά νησιά και τη μεταφορά προς αυτά πρώτων υλών, ώστε να διασφαλιστεί η οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντολογική ισορροπία και να εξασφαλιστεί ένα υψηλό επίπεδο διαβίωσης των κατοίκων τους.

1.2. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 229/2013 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Το πρόγραμμα ενίσχυσης, όπως αυτό παρουσιάζεται, αποσκοπεί στη στήριξη ορισμένων τομέων με ιδιαίτερη οικονομική σημασία, για τη διατήρηση της γεωργικής οικονομικής δραστηριότητας στα μικρά νησιά.

Λαμβάνονται μέτρα για τη στήριξη της παραγωγής πατάτας που προορίζεται για κατανάλωση, καθώς και της πατάτας για φύτευση (πατατόσπορος).

Λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τη στήριξη της αμπελοκαλλιέργειας που είναι παραδοσιακή στα εν λόγω νησιά και χορηγείται ενίσχυση για την καλλιέργεια αμπελών προοριζομένων για την παραγωγή οίνων ποιότητας, παραγόμενων σε καθορισμένες περιοχές (οίνοι με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης και με προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη).

Ενισχύεται η παραδοσιακή καλλιέργεια ελαιώνων στα μικρά νησιά, με σκοπό τη διατήρηση του δυναμικού παραγωγής και την προστασία του τοπίου και του φυσικού περιβάλλοντος, υπό την προϋπόθεση ότι οι ελαιώνες διατηρούνται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται κανονική παραγωγή και διασφαλίζεται πλήρως η εφαρμογή των κανόνων της πολλαπλής συμμόρφωσης.

Όσον αφορά τη μελισσοκομία, η οποία αποτελεί έναν τομέα που συνδέεται με τη διατήρηση της σημαντικής ευπαθούς χλωρίδας των μικρών νησιών, ενώ εξασφαλίζει ταυτόχρονα ένα συμπληρωματικό εισόδημα για τους κατοίκους και αποτελεί παραδοσιακή απασχόληση, χορηγείται ενίσχυση που συμβάλλει στη μείωση του υψηλού κόστους παραγωγής.

Τέλος, ενισχύονται και προϊόντα όπως τα Δαμάσκηνα Σκοπέλου, τα Φασόλια και το Βρώσιμο Λαθούρι, το Τοματάκι Σαντορίνης, η Αγκινάρα Τήνου, τα εσπεριδοειδή των νήσων Σάμου, Χίου και Δωδεκανήσων, τα παραδοσιακά γαλακτοκομικά προϊόντα και λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τη διατήρηση της παραδοσιακής καλλιέργειας της Μαστίχας Χίου.

Η στρατηγική του προτεινόμενου προγράμματος και ο βασικός του στόχος συνοψίζεται στα παρακάτω:

- i. Στη διάσωση της ιστορικής παράδοσης και πολιτιστικής κληρονομιάς των μικρών νησιών.
- ii. Στη διάσωση και τη διατήρηση του μοναδικού – ιδιαίτερου περιβάλλοντος των μικρών νησιών και συνεπώς στην αποφυγή της ερήμωσης.
- iii. Στην αποφυγή της εξάρτησης της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας μόνο από τον τουρισμό.
- iv. Στην οικονομική στήριξη της οικογενειακής εκμετάλλευσης, που αποτελεί το δομικό στοιχείο της τοπικής αγροτικής οικονομίας με επίκεντρο την παραγωγή ποιοτικών και ασφαλών προϊόντων.

Σήμερα 2 χρόνια μετά την εφαρμογή του νέου καν 229/13 του Συμβουλίου και του καν 181/14 της ΕΕ και τις παρατηρήσεις που προέκυψαν μετά την ολοκλήρωση των πληρωμών από τον ΟΠΕΚΕΠΕ θεωρούμε ότι πρέπει να επέλθουν κάποιες τροποποιήσεις οι οποίες θα αναφερθούν παρακάτω στα επί μέρους σημεία.

1.2.1. ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Με βάση τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 229/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου προβλέπεται στο άρθρο 17, δυνητικά, εθνική συμμετοχή στο πρόγραμμα ενίσχυσης. Στην παρούσα κατάσταση προτείνεται η ύπαρξη εθνικής συμμετοχής ύψους 547.000 ευρώ στον τομέα της ενίσχυσης της τοπικής παραγωγής.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία και συνεκτιμώντας τις μελλοντικές ανάγκες των μικρών νησιών, όπως αυτές αποτυπώνονται παρακάτω ανά τομέα ενίσχυσης, η Ελλάδα προτείνει την ενίσχυση συγκεκριμένων τομέων της οικονομίας των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους, ως ακολούθως:

ΜΕΤΡΑ / ΔΡΑΣΕΙΣ	Ισχύοντα ποσά (€) έτους 2019 (οικονομικό έτος 2020)			Προτεινόμενα ποσά (€) για έτος 2020 (οικονομικό έτος 2021) και μετά					
	Κοινοτική συμμετοχή	Εθνική συμμετοχή	Σύνολο	Κοινοτική συμμετοχή	Εθνική συμμετοχή	Σύνολο	Μεταβολές ποσών Συνόλου & Εθνικής συμμετοχής	Ποσοστά μεταβολής Συνόλου	Ποσοστά μεταβολής Εθνικής συμμετοχής
ΕΙΔΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ (SPECIFIC SUPPLY ARRANGEMENTS)	6.545.000	0	6.545.000	6.545.000	0	6.545.000	0	0%	0,00%
Ζωοτροφές (Animal feedings)	6.250.000	0	6.250.000	6.250.000	0	6.250.000			
Άλευρα (Flour)	295.000	0	295.000	295.000	0	295.000			
ΜΕΤΡΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (MEASURES TO ASSIST LOCAL AGRICULTURAL PRODUCTS)	17.335.000	547.000	17.882.000	17.335.000	1.197.000	18.532.000	650.000	3,63%	118,83%
Δαμάσκηνα Σκοπέλου (Plums of Skopelos)	17.000	0	17.000	17.000	0	17.000			
Φασόλια και Βρώσιμο λαθούρι (Beans and Lathurus sativus)	150.000	0	150.000	150.000	0	150.000			
Μελισσοκομία (Apiculture)	1.150.000	0	1.150.000	1.150.000	650.000	1.800.000	650.000	56,52%	
Αμπελοοινικός τομέας (Wine sector)	1.400.000	0	1.400.000	1.400.000	0	1.400.000			
Διατήρηση Παραδοσιακής Καλλιέργειας Μαστίχας Χίου (Conservation of Traditional Mastic trees of Chios)	1.120.000	0	1.120.000	1.120.000	0	1.120.000			
Διατήρηση Παραδοσιακών Ελαιώνων (Conservation of Traditional Olive trees)	8.800.000	547.000	9.347.000	8.800.000	0	8.800.000	-547.000	-5,85%	-100,00%

Γεώμηλα (Potatoes)	395.000	0	395.000	395.000	0	395.000			
Τοματάκι Σαντορίνης (Little Tomatoes of Santorini)	22.000	0	22.000	22.000	0	22.000			
Αγκινάρα Τήνου (Artichoke of Tinos)	6.000	0	6.000	6.000	0	6.000			
Εσπεριδοειδή (Citrus fruits)	255.000	0	255.000	255.000	0	255.000			
Παραδοσιακά τυριά (ενίσχυση γάλακτος) (Traditional Cheeses (milk aid))	3.790.000	0	3.790.000	3.790.000	547.000	4.337.000	547.000	14,43%	
Κριθάρι Λήμνου (Barley of Limnos)	230.000	0	230.000	230.000	0	230.000			
Χρηματοδότηση μελετών, έργων επίδειξης, δράσεων κατάρτισης και μέτρων τεχνικής βοήθειας (Financing of studies, demonstration projects, training or technical assistance measures)	50.000	0	50.000	50.000	0	50.000	0	0%	0,00%
ΣΥΝΟΛΟ (SUM)	23.930.000	547.000	24.477.000	23.930.000	1.197.000	25.127.000	650.000	2,66%	118,83%

2. ΕΦΟΛΙΑΣΜΟΙ

2.1. Ζωοτροφές

Στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις που περιλαμβάνουν τα μικρά νησιά του Αιγαίου, πλην Κρήτης και Εύβοιας, κατανέμεται ετησίως ποσότητα ζωοτροφών που προορίζονται είτε άμεσα για τη σίτιση του ζωικού κεφαλαίου των νησιών είτε για την παραγωγή παρασκευασμάτων από τοπικές βιομηχανίες και στη συνέχεια τη σίτιση του ζωικού κεφαλαίου των νησιών της οποίας η μεταφορά ενισχύεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, προκειμένου να καλυφθεί το κόστος μεταφοράς μέρους των αναγκών σε ζωοτροφές των εν λόγω νησιών.

Κριτήρια κατανομής αποτελούν η προς κατανομή διαθέσιμη ποσότητα ζωοτροφών, ο αριθμός και το είδος του δηλωθέντος ζωικού κεφαλαίου και των ημερησίων αναγκών αυτού, καθώς και ο μέσος όρος των διακινηθεισών ποσοτήτων επιδοτούμενων ζωοτροφών κατά τις προηγούμενες περιόδους εφοδιασμού

α) Ανάγκες σε ζωοτροφές.

Ο αριθμός των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και ο ζωικός πληθυσμός των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους εμφανίζει τάσεις μείωσης την τελευταία πενταετία. Το έτος 2013, σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) ανέρχεται σε 37.411 κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις και 134.713 Ζωικές Μονάδες (Ζ.Μ.) αντίστοιχα. Αναλυτικότερα, στα νησιά του Βορείου και Νοτίου Αιγαίου καταγράφεται πληθυσμός 17.772 Ζ.Μ. βοοειδών σε 2.035 εκμεταλλεύσεις, 20.760 Ζ.Μ. χοίρων σε 18.096 εκμεταλλεύσεις, 30.855 Ζ.Μ. αιγών σε 8.542 εκμεταλλεύσεις και 65.326 Ζ.Μ. προβάτων σε 8.738 εκμεταλλεύσεις.

Όσον αφορά στα παραγόμενα προϊόντα (γάλα κρέας), τα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους ακολουθούν τη γενικότερη τάση μείωσης που εμφανίζεται για όλη τη χώρα, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Στον τομέα της παραγωγής κτηνοτροφικών φυτών παρουσιάζεται επίσης τάση μείωσης. Η διατροφή των μηρυκαστικών στηρίζεται κυρίως στα παραγόμενα σανοδοτικά και καρποδοτικά φυτά. Οι υφιστάμενες καλλιέργειες όμως, δεν επαρκούν και γίνονται εισαγωγές ζωοτροφών με ιδιαίτερα αυξημένο κόστος.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις των οικείων ΔΑΟΚ παρατηρείται ενδιαφέρον για την εισαγωγή ζωοτροφών από την ηπειρωτική χώρα, προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες του υπάρχοντος ζωικού κεφαλαίου.

Από τα παραπάνω και με βάση τη μελέτη που είχε εκπονήσει η υπηρεσία μας, όπως έχει συμπληρωθεί με νέα στοιχεία και υποβάλλεται εκ νέου, συνάγεται το συμπέρασμα ότι το έλλειμμα σε ζωοτροφές εξακολουθεί να υφίσταται.

β) Στοιχεία προηγούμενου καθεστώτος

Στις περιπτώσεις που οι κατανεμηθείσες ποσότητες ανά δίμηνο συμβεί να υστερούν των αιτηθεισών, προβλέπονται συντελεστές μείωσης, με αποτέλεσμα οι αντίστοιχες ανάγκες εμπορίας – που συναρτώνται στενά με τις εποχιακές κατά βάση ανάγκες των ζώων – να μην ικανοποιούνται. Υπάρχει η τάση οι ποσότητες να μετακινούνται προς τους μήνες της χειμερινής περιόδου που είναι ιδιαίτερα κρίσιμοι για την κτηνοτροφία, αφού πρέπει να αποθηκευτούν ζωοτροφές και για τους δύσκολους πρώτους μήνες του επόμενου έτους (και οι Αρχές έδειχναν μια ιδιαίτερη ανησυχία και ευαισθησία).

Κατά τους μήνες όμως αυτούς - ακόμη και αν έχουν κατανεμηθεί άριστα οι ποσότητες στα προηγούμενα δίμηνα - οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες και οι θαλασσοταραχές (απαγόρευση πλόων) δεν επιτρέπουν την πραγματοποίηση της μεταφοράς ζωοτροφών που έχουν κατανεμηθεί κανονικά ή ανακατανεμηθεί στις περιφέρειες των μικρών νησιών.

Η μη πλήρης απορρόφηση των ισοζυγίων δεν αντικατοπτρίζει σε καμία περίπτωση έλλειψη ενδιαφέροντος ή πλήρη κάλυψη αναγκών, υπογραμμίζει αντίθετα τον ιδιαίτερα δυσμενή χαρακτήρα που παρουσιάζουν οι μεταφορές στα νησιά αυτά.

Γενικώς, υπήρχε μια «προσαρμογή» στο συγκεκριμένο επίπεδο ζωοτροφών που χορηγεί η Ευρωπαϊκή Ένωση. Για την απ' ευθείας αγορά από τους κτηνοτρόφους (με αίτηση – χορήγηση πιστοποιητικών ενίσχυσης) προκύπτουν προβλήματα που συνδέονται, την απομόνωση κτηνοτροφικών μονάδων, την επιβάρυνση από τις μικρές μεταφερόμενες ποσότητες και τη γραφειοκρατική διαδικασία, που πολλαπλασιάζεται όταν ζητούνται περισσότερες φορές μικρές ποσότητες.

Το πάγιο πρόβλημα της μη πλήρους κάλυψης των αναγκών σε ζωοτροφές από το μέχρι τώρα ισοζύγιο εφοδιασμών για τα μικρά νησιά του Αιγαίου αντιμετωπίστηκε μερικώς μετά από την κατανομή επιπλέον ποσοτήτων στις ζωοτροφές. Η απορρόφηση του ισοζυγίου ζωοτροφών για τα τελευταία έτη κρίνεται ικανοποιητική.

Συνολικά, η απορρόφηση στον τομέα των ζωοτροφών, με βάση τα στοιχεία του οργανισμού πληρωμών (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.) για το 2013 ήταν περίπου 97%.

γ) Κόστος ναύλων

Η διαμόρφωση του κόστους των ναύλων από την ηπειρωτική χώρα στα νησιά του Αιγαίου διαφοροποιείται ανάλογα με το λιμάνι προέλευσης.

Επιπλέον, η συχνότητα των δρομολογίων αποτελεί έναν ακόμα επιβαρυντικό παράγοντα για την αύξηση του κόστους μεταφοράς των ζωοτροφών. ως εκ τούτου κρίνεται σκόπιμο να υπάρχει η διάκριση σε Ομάδα Α' και Ομάδα Β' (Παράρτημα 1) μικρών νησιών, με ενίσχυση **20 και 32 ευρώ ανά τόνο**, αντίστοιχα.

Οι εντολές μεταφοράς ζωοτροφών (ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών, ανεξάρτητοι πρωτοβάθμιοι αγροτικοί συνεταιρισμοί, έμποροι και κτηνοτρόφοι) θα λειτουργούν ως εντολές για τη μεταφορά ζωοτροφών για συγκεκριμένους κτηνοτρόφους με ορισμένες ανάγκες σε ζωοτροφές, επικυρωμένες από την οικεία Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης, προκειμένου να μην γίνεται υπέρβαση της διαθέσιμης ποσότητας ζωοτροφών.

Καταρτίζεται ετήσιο ισοζύγιο ζωοτροφών, χωρίς εξαρχής επακριβή προσδιορισμό των ποσοτήτων των επιμέρους ειδών ζωοτροφών (σπόρων σιτηρών, βιομηχανικών υπολειμμάτων, παρασκευασμάτων και χορτονομών).

Η κατανομηθείσα ανά δικαιούχο ποσότητα ζωοτροφών μπορεί να μεταφερθεί ανά πάσα στιγμή εντός του έτους εφοδιασμού, με την έκδοση συγκεκριμένου αριθμού πιστοποιητικών.

Οι δικαιούχοι που δεν προτίθενται να μεταφέρουν το σύνολο της κατανομηθείσας σε αυτούς ποσότητας ζωοτροφών του τρέχοντος έτους εφοδιασμού, γνωστοποιούν την ποσότητα που δεν προτίθενται να μεταφέρουν εντός του τρέχοντος έτους εφοδιασμού και οι επιπλέον ποσότητες ζωοτροφών, που τυχόν θα προκύψουν από τις σχετικές διαθέσιμες ποσότητες θα αναδιανεμηθούν εντός του ίδιου έτους εφοδιασμού.

ΠΟΣΟΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ:

Ποσοστό υλοποίησης= Ποσό ενίσχυσης που απορροφήθηκε/Ποσό ενίσχυσης που κατανομήθηκε

Στόχος: Ποσοστό υλοποίησης : τουλάχιστον 70% για την ομάδα νησιών Α

τουλάχιστον 90% για την ομάδα νησιών Β

2.2 Άλευρα

Ο εφοδιασμός των μικρών νησιών με σιτάλευρο είναι μεν απαραίτητος, δεν μπορούν όμως να ξεπεραστούν τα όποια προβλήματα κατά τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας των μέτρων, γιατί η ιχνηλασιμότητα στα τρόφιμα, στο επίπεδο που απαιτείται κατά την υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος, δεν υφίσταται σε κανένα Κράτος - Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εκτιμάται ότι η μέση παραγωγή σε σκληρό σιτάρι στους Νομούς Λέσβου και Χίου, ανέρχεται σε 2.000 τόνους ανά έτος και η μέση παραγωγή σε μαλακό σιτάρι σε 400 τόνους ανά έτος στους ίδιους Νομούς. Συνεκτιμώντας τα παραπάνω στοιχεία, καθώς και αυτά που αφορούν το κόστος μεταφοράς όπως αυτά αναφέρθηκαν στο υποκεφάλαιο του εφοδιασμού σε ζωοτροφές, εκτιμάται ότι οι ανάγκες εφοδιασμού των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους σε σιτάλευρα ανά έτος ανέρχονται σε 25.000 τόνους ενώ σε μαλακό και σκληρό σιτάρι σε 2.500 τόνους ανά έτος.

Καταρτίζεται ετήσιο ισοζύγιο αλεύρων-σιταριού σκληρού και μαλακού αρτοποιήσιμου χωρίς εξαρχής επακριβή προσδιορισμό των ποσοτήτων των επιμέρους ειδών.

Οι ετήσια εγκριθείσες ποσότητες των προς μεταφορά αλεύρων-σιταριού σκληρού και μαλακού αρτοποιήσιμου ανά συμμετέχοντα στο πρόγραμμα εφοδιασμού προκύπτουν λαμβάνοντας υπόψη τις αιτηθείσες ανάγκες αυτών καθώς και το μέσο όρο των διακινηθεισών ποσοτήτων αλεύρων-σιταριού σκληρού και μαλακού αρτοποιήσιμου κατά τις προηγούμενες περιόδους εφοδιασμού.

Η κατανεμηθείσα ανά δικαιούχο ποσότητα αλεύρων σιταριού σκληρού και μαλακού αρτοποιήσιμου μπορεί να μεταφερθεί ανά πάσα στιγμή εντός του έτους εφοδιασμού, με την έκδοση συγκεκριμένου αριθμού πιστοποιητικών.

Οι δικαιούχοι που δεν προτίθενται να μεταφέρουν το σύνολο της κατανεμηθείσας σε αυτούς ποσότητας αλεύρων - σιταριού σκληρού και μαλακού αρτοποιήσιμου του τρέχοντος έτους εφοδιασμού και οι επιπλέον ποσότητες αλεύρων - σιταριού σκληρού και μαλακού αρτοποιήσιμου που τυχόν θα προκύψουν από τις σχετικές αδιάθετες ποσότητες θα αναδιανεμηθούν εντός του ίδιου έτους εφοδιασμού

Οι τιμές ενίσχυσης ζωοτροφών που προορίζονται είτε άμεσα για τη σίτιση του ζωικού κεφαλαίου των νησιών είτε για την παραγωγή παρασκευασμάτων από τοπικές βιομηχανίες και στη συνέχεια τη σίτιση του ζωικού κεφαλαίου των νησιών, καθώς και αλεύρων-σιταριού σκληρού και μαλακού αρτοποιήσιμου ανέρχονται σε **20 και 32 ευρώ ανά τόνο** για την Ομάδα Α και Ομάδα Β των νησιών αντίστοιχα, όπως αυτές οι ομάδες νησιών περιγράφονται στο Παράρτημα 1.

ΠΟΣΟΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ

Ποσοστό υλοποίησης: Συνολικό ποσό που δαπανήθηκε για τη δράση / συνολικό ποσό του μέτρου εφοδιασμός σε άλευρα.

Στόχος :Ποσοστό υλοποίησης : τουλάχιστον 3%

2.3 Προσωρινό ισοζύγιο εφοδιασμού Άρθρο 8 παρ 2 Καν 229/2013

Group of products	Designation of products	CN Codes	Quantities (Tones)	Total Amount
Animal feedings (Islands Group I)	Wheat and meslin	1001	11.025,00	220.500,00
(Islands Group I)	Rye	1002		
	Barley	1003		
	Oats	1004		
	Maize (Corn)	1005		
	Bran, sharps and other residues	2302		
	Residues of starch manufacture	2303		
	Oilcake and other residues from soya-bean oil	2304		
	Oilcake and other residues from groundnut oil	2305		
	Oilcake/residues from vegetable fats or oils	2306		
	Wine lees; argol	2307		
	Vegetable materials	2308		
	Other preparations for animal feeding	2309 90		
	Swedes, mangolds, fodder roots	1214		
	Cotton seeds	1207 20 90		
Animal feedings (Islands Group II)	Wheat and meslin	1001		
(Islands Group II)	Rye	1002		
	Barley	1003		
	Oats	1004		

	Maize (Corn)	1005	188.421,88	6.029.500,00
	Bran, sharps and other residues	2302		
	Residues of starch manufacture	2303		
	Oilcake and other residues from soya-bean oil	2304		
	Oilcake and other residues from groundnut oil	2305		
	Oilcake/residues from vegetable fats or oils	2306		
	Wine lees; argol	2307		
	Vegetable materials	2308		
	Other preparations for animal feeding	2309 90		
b	Swedes, mangolds, fodder roots ...	1214		
	Cotton seeds	1207 20 90		
Flour	Wheat or meslin flour	1101	150,00	3.000,00
(Islands Group	Cereal flours other than of wheat or meslin	1102		
	Durum wheat	Ex 1001 10 00		
	Spelt, common wheat and meslin	Ex 1001 90 10		
	Common wheat and meslin seed . . .	Ex 1001 90 91		
	Other	Ex 1001 90 99		
Flour	Wheat or meslin flour	1101	9.125,00	292.000,00
(Islands Group II)	Cereal flours other than of wheat or meslin	1102		
	Durum wheat	Ex 1001 10 00		
	Spelt, common wheat and meslin	Ex 1001 90 10		
	Common wheat and meslin seed . . .	Ex 1001 90 91		
	Other	Ex 1001 90 99		

3. ΤΟΠΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

3.1. Δαμάσκηνα Σκοπέλου

Η ποικιλία δαμάσκηνων “Σκοπέλου” καλλιεργείται παραδοσιακά στη νήσο Σκόπελο, σε έκταση 25 εκταρίων, στα οποία οι εδαφοκλιματικές συνθήκες είναι κατάλληλες για την παραγωγή ποιοτικού προϊόντος νωπού και αποξηραμένου.

Εξαιτίας του υψηλού κόστους μεταφοράς των γεωργικών εισροών που απαιτούνται για την παραγωγή του δαμάσκηνου, το κόστος παραγωγής του προϊόντος είναι μεγάλο. Για την κάλυψη μέρους του μεγάλου κόστους παραγωγής ενισχύεται η καλλιέργεια με το ποσό των **500 ευρώ ανά εκτάριο**. Με τον τρόπο αυτό καλύπτεται σε ένα μεγάλο ποσοστό το κόστος παραγωγής, ιδιαίτερα κατά τις περιόδους με δυσμενείς καιρικές συνθήκες που επηρεάζουν την καρπώδεση, γεγονός που είναι συχνό στην περιοχή του Αιγαίου Πελάγους.

Επισημαίνεται η μοναδικότητα της εν λόγω ποικιλίας και η σημασία συνέχισης της καλλιέργειας, έστω και υπό αντίξοες συνθήκες, αφού το μικρό εισόδημα που αποδίδει στους παραγωγούς, πρέπει να ενισχυθεί. Παράλληλα, ως προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της καλλιέργειας, η παρουσία των δενδρόνων μειώνει την πιθανότητα διάβρωσης του εδάφους, ενώ βασικός σκοπός της ενίσχυσης είναι αποτροπή εγκατάλειψης της γης.

Δικαιούχοι είναι οι γεωργοί όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 2(α) του Κανονισμού(ΕΚ) 1782/2003 του Συμβουλίου, της συγκεκριμένης ποικιλίας, με την προϋπόθεση ότι ακολουθούν τους κανόνες της ορθής γεωργικής πρακτικής. **Οι ημερομηνίες υποβολής αιτήσεων και το χρονοδιάγραμμα των ελέγχων ορίζονται με Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις.**

Δικαίωμα υποβολής αίτησης ενίσχυσης έχουν οι γεωργοί, όπως αυτοί ορίζονται στην περ. α) του άρθρου 2 του Καν. (ΕΚ) 1307/2013, οι οποίοι καλλιεργούν την ποικιλία «δαμάσκηνα Σκοπέλου» στη νήσο Σκόπελο.

Η υποβολή των αιτήσεων για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης για τα δαμάσκηνα Σκοπέλου, πραγματοποιείται από τους ενδιαφερόμενους, σύμφωνα με την Αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης και με ευθύνη των ίδιων.

Το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται μέχρι 500 ευρώ ανά εκτάριο, το δε συνολικό διατιθέμενο ποσό ενίσχυσης ανέρχεται σε **17.000** ευρώ, με ελάχιστη επιδοτούμενη έκταση ανά δικαιούχο τα 0,1 εκτάρια, με ελάχιστο αριθμό δένδρων ανά εκτάριο τα ογδόντα (80) και ελάχιστη έκταση ανά αγροτεμάχιο τα 0,05 εκτάρια.

Στην περίπτωση που ο αριθμός των αιτήσεων υπερβεί το διατιθέμενο ποσό ενίσχυσης θα εφαρμοστεί οριζόντια μείωση του συνολικού ποσού ενίσχυσης, ώστε να καλυφθεί ο μέγιστος αριθμός αιτούντων παραγωγών

ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Α) Αριθμός δικαιούχων που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος : τουλάχιστον 23⁽¹⁾

Αριθμός αιτούντων ενίσχυση	29
Αριθμός δικαιούχων	25
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽²⁾	108 %

⁽¹⁾ Προσδοκώμενος αριθμός δικαιούχων

⁽²⁾ Αριθμός δικαιούχων / Στόχος του προγράμματος x 100 (25 / 23 x 100)

Β) Έκταση δικαιούχων (εκτάρια) που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος: τουλάχιστον 22⁽³⁾

Έκταση (εκτάρια) αιτούντων ενίσχυση	33.97
Έκταση (εκτάρια) δικαιούχων	22.30
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽⁴⁾	101 %

⁽³⁾ Προσδοκώμενη έκταση (εκτάρια) δικαιούχων

⁽⁴⁾ Έκταση (εκτάρια) δικαιούχων / Στόχος του προγράμματος x 100 (22.30 / 22 x 100).

Τα νούμερα αυτά βασίζονται σε δεδομένα του έτους 2014.

3.2. Φασόλια και Βρώσιμο Λαθούρι

Τα Φασόλια και το Βρώσιμο Λαθούρι αποτελούν τοπικής σημασίας προϊόντα, για τα μικρά νησιά του Αιγαίου κατά Νομό. Αναλυτικά, η πρόταση ενίσχυσης παρουσιάζεται στον Πίνακα 2.

Η φάβα αποτελεί παραδοσιακή καλλιέργεια της Σαντορίνης και είναι το είδος *Lathyrus sp.* της οικογένειας των ψυχανθών, που καλλιεργείται στη Σαντορίνη εδώ και τουλάχιστον 3.600 χρόνια, αφού γενετικό υλικό του είδους έχει βρεθεί και ταυτοποιηθεί στον αρχαιολογικό χώρο του Ακρωτηρίου.

Αποτελεί επώνυμο προϊόν υψηλής ποιότητας και γι' αυτό έχει κατατεθεί φάκελος στην αρμόδια επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αναγνώρισή του ως προϊόν Π.Ο.Π. Προβλέπεται στρεμματική ενίσχυση της καλλιέργειας, αφού η απόδοσή της συνήθως δεν καλύπτει το καλλιεργητικό κόστος.

Υφιστάμενη κατάσταση:

Το 2015 καλλιεργήθηκαν περίπου 1.870 στρέμματα. Όσον αφορά την εμπορία του τελικού επεξεργασμένου προϊόντος (φάβα) μέχρι στιγμής αυτή γίνεται κυρίως από τους ίδιους τους παραγωγούς.

Το μέσο κόστος παραγωγής είναι, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, ιδιαίτερα υψηλό, συγκριτικά με αντίστοιχες καλλιέργειες στην Ηπειρωτική Ελλάδα, λόγω των τεχνικών καλλιέργειας που αναγκαστικά εφαρμόζονται στις παραδοσιακές φυτείες του νησιού προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι δυσμενείς εδαφοκλιματικές συνθήκες (έντονο ανάγλυφο του ηφαιστιογενούς εδάφους, έλλειψη βροχοπτώσεων, ισχυροί άνεμοι κ.λ.π.). Αποτέλεσμα, η μεγάλη αύξηση του κόστους καλλιέργειας. Οι δεδομένες δυσμενείς εδαφοκλιματικές συνθήκες της Σαντορίνης, όπως είναι φυσικό, καθορίζουν και τις πολύ μικρές στρεμματικές αποδόσεις σε όλες τις καλλιέργειες.

Το ποσό ενίσχυσης ανέρχεται μέχρι 500 ευρώ ανά εκτάριο, ενώ το συνολικό κόστος του προγράμματος για το βρώσιμο λαθούρι (Φάβα Σαντορίνης) και τα φασόλια ανέρχεται συνολικά στα **150.000 €**. Το όφελος για την τοπική κοινωνία είναι ιδιαίτερα σημαντικό, αφού το ποσό των 500 ευρώ ανά εκτάριο θα καλύψει μέρος του κόστους παραγωγής, ειδικά σε χρονιές που η παραγωγή αποτυγχάνει από τις καιρικές συνθήκες, αφού πρόκειται για καλλιέργειες ιδιαίτερα ευάλωτες στις δυσμενείς καιρικές συνθήκες, κυρίως σε ανομβρία κατά την άνοιξη, με πιο ευαίσθητη από αυτές το βρώσιμο λαθούρι.

Η ενίσχυση θα συμβάλλει στη διατήρηση της καλλιέργειας, με προφανείς θετικές επιδράσεις στο οικοσύστημα των μικρών νησιών (περιορισμός της δόμησης, μείωση της ερημοποίησης, διατήρηση του αγροτικού τοπίου) θα ενισχύσει όμως και την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη των μικρών νησιών με τη διατήρηση του αγροτικού τομέα και άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων, εκτός του τουρισμού.

Συμπερασματικά, θα συμβάλλει τα μέγιστα στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και της διεθνώς αναγνωρισμένης ποιότητας του προϊόντος.

Οι έλεγχοι του προγράμματος θα καλυφθούν από την υπάρχουσα εθνική νομοθεσία και εναλλακτικά από τους ελέγχους του προγράμματος Ο.Σ.Δ.Ε., ενώ θα τηρούνται, σε ότι αφορά τη φάβα Σαντορίνης και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία περί Π.Ο.Π. προϊόντων, αφού ευελπιστούμε ότι τελικά θα αναγνωρισθεί ως Προϊόν Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π.) ή έστω ως Προϊόν Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε.).

Οι ημερομηνίες υποβολής αιτήσεων και το χρονοδιάγραμμα των ελέγχων ορίζονται με Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις.

1. Δικαίωμα υποβολής αίτησης για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης έχουν οι γεωργοί, όπως αυτοί ορίζονται στην περ. α) του άρθρου 2 του Καν. (ΕΚ) 1307/2013, οι οποίοι καλλιεργούν φάβα του είδους *Lathyrus sp.* στα νησιά της Θήρας και της Θηρασίας, αλλά και οι αυτοί που καλλιεργούν φασόλια και βρώσιμο λαθούρι σε όλα τα μικρά νησιά του Αιγαίου.

2. Η υποβολή των αιτήσεων οικονομικής ενίσχυσης για το βρώσιμο λαθούρι και για τα φασόλια, από τους ενδιαφερόμενους, πραγματοποιείται σύμφωνα με την Αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης και με ευθύνη των ίδιων.

3. Το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται μέχρι 500 ευρώ ανά εκτάριο. Το συνολικό διατιθέμενο ποσό ενίσχυσης για το βρώσιμο λαθούρι στα νησιά Θήρας και Θηρασίας και για τα φασόλια και το βρώσιμο λαθούρι στα υπόλοιπα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους ανέρχεται στα **150.000 €**.

Στην περίπτωση που ο αριθμός των αιτήσεων υπερβεί το διατιθέμενο ποσό ενίσχυσης, θα εφαρμοστεί οριζόντια μείωση του ποσού ενίσχυσης, ώστε να καλυφθεί τελικά ο μέγιστος αριθμός αιτούντων παραγωγών.

ΠΟΣΟΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ

Ποσοστό υλοποίησης : Συνολικό ποσό που δαπανήθηκε για τη δράση / συνολικό ποσό του μέτρου για τη στήριξη της τοπικής παραγωγής.

Στόχος : Ποσοστό υλοποίησης : τουλάχιστον 0,78%.

Ο στόχος αυτός αντιστοιχεί στη διατήρηση της καλλιέργειας σε τουλάχιστον 1.800 στρέμματα.

3.3. Μελισσοκομία

Ο κλάδος της μελισσοκομίας έχει αναπτυχθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους, διότι λόγω της ιδιαιτερότητας των εδαφοκλιματικών συνθηκών και της χλωρίδας της περιοχής, παράγεται μέλι εξαιρετικής ποιότητας με ξεχωριστά οργανοληπτικά χαρακτηριστικά.

Η παραδοσιακή μελισσοκομία που ασκείται ιστορικά στα μικρά νησιά του Αιγαίου έχει μεγάλη οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική, τουριστική αξία και δεν μπορεί να αντικατασταθεί από άλλες εναλλακτικές αγροτικές δραστηριότητες. Ειδικότερα η μελισσοκομία συνεισφέρει:

- i. Στη διάσωση και τη διατήρηση του μοναδικού – ιδιαίτερου περιβάλλοντος των μικρών νησιών και συνεπώς στην αποφυγή της ερήμωσης.
- ii. Στην οικονομική στήριξη της οικογενειακής εκμετάλλευσης, που αποτελεί το οικονομικό κύτταρο της τοπικής κοινωνίας.
- iii. Στην προσφορά προϊόντων υψηλής ποιότητας και διατροφικής ασφάλειας.
- iv. Στη διάσωση της ιστορικής παράδοσης και πολιτιστικής κληρονομιάς των μικρών νησιών.
- v. Στην αποφυγή της μονομερούς εξάρτησης της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας από τον τουρισμό.
- vi. Στη ανάπτυξη του μελισσοτουρισμού.
- vii. Στη δημιουργία ενός μοντέλου υγιεινής διατροφής που έχει βάση τη Μεσογειακή διατροφή.

Στόχος του παρόντος προγράμματος είναι η ενίσχυση της βιωσιμότητας και αποτελεσματικότητας των υπαρχουσών μελισσοκομικών εκμεταλλεύσεων, η ανάπτυξη της τοπικής παραγωγής μελιού και η βελτίωση του βαθμού αυτοεφοδιασμού των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους με το εν λόγω προϊόν. Επίσης, η αύξηση των παραδοσιακών τοπικών προϊόντων που παράγονται από το μέλι που είναι ιδιαίτερης σημασίας για την οικονομία των νησιών και η ενίσχυση της τοπικής μεταποιητικής δραστηριότητας με την προώθηση του μελιού και των προϊόντων κυψέλης.

Σύμφωνα με οικονομική μελέτη που πραγματοποιήθηκε από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης («Οικονομική Ανάλυση της μελισσοκομίας στην Ελλάδα»), οι ετήσιες ανάγκες σε εργασία ανέρχονται σε 7,2 h/κυψέλη και οι απαιτήσεις σε κεφάλαιο ανέρχονται σε 327,1 €/κυψέλη, εκ των οποίων τα 292,5 €/κυψέλη (90%) αντιπροσωπεύουν το σταθερό κεφάλαιο και τα 34,6 €/κυψέλη (10%) το μεταβλητό

κεφάλαιο. Η αξία του αναλώσιμου κεφαλαίου έχει ως κύριες συνιστώσες τη διατροφή που ανέρχεται σε 12,0 €/κυψ., τη δαπάνη των καυσίμων που ανέρχεται σε 8,0 €/κυψ., τα υλικά συσκευασίας με 3,1 €/κυψ. και τις δαπάνες για τα φάρμακα που ανέρχονται σε 2,7 €/κυψ.

Κατόπιν τούτων, το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται σε **12 € ανά παραγωγική κυψέλη** και μέχρι του συνολικού ποσού ενίσχυσης των **1.800.000 € (1.150.000 € κοινοτική συμμετοχή και 650.000 € εθνική συμμετοχή)**. Στην περίπτωση που ο αιτούμενος αριθμός παραγωγικών κυψελών που δικαιούται ενίσχυση υπερβεί το διατιθέμενο συνολικό ποσό, εφαρμόζεται οριζόντια μείωση του ποσού ενίσχυσης ανά παραγωγική κυψέλη.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης έχουν άμεσα οι παραγωγοί, όπως αυτοί ορίζονται στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού 1307/2013, οι οποίοι πληρούν συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις όπως:

- i. είναι μόνιμοι κάτοικοι στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους και τα μελισσοσμήνη τους είναι μόνιμως εγκατεστημένα σε αυτά,
- ii. έχουν βεβαίωση συλλογικού οργάνου (π.χ. ομάδα παραγωγών, ένωση παραγωγών, οργάνωση παραγωγών, μελισσοκομικού συνεταιρισμού) ότι δραστηριοποιούνται μόνιμα στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους,
- iii. είναι κάτοχοι θεωρημένου μελισσοκομικού βιβλιαρίου σε ισχύ και έχουν υποβάλει δήλωση διαχείμασης το προηγούμενο έτος,
- iv. παράγουν και εμπορεύονται τουλάχιστον 5Kg ανά παραγωγική κυψέλη,
- v. τηρούν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εθνική και την ενοσιακή νομοθεσία.

Για τη διαπίστωση τήρησης των διατάξεων των Κανονισμών 229/2013 και 181/2014 πραγματοποιούνται διοικητικοί και επιτόπιοι έλεγχοι από τις αρμόδιες αρχές της χώρας (Περιφερειακές Υπηρεσίες, Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής και ΟΠΕΚΕΠΕ), οι οποίοι διενεργούνται σύμφωνα με τα άρθρα 20 έως και 23 του Κανονισμού 181/2014.

Το σύστημα κυρώσεων που εφαρμόζεται στον τομέα της μελισσοκομίας εμπίπτει στο άρθρο 1 της αριθ. 1228/104914/5-10-2017 Απόφασης (ΦΕΚ Β 3622), η οποία τροποποίησε το άρθρο 23 της αριθ. 938/81027/26-7-2017 Απόφασης (ΦΕΚ Β 2834) για την υλοποίηση του Προγράμματος βελτίωσης των συνθηκών παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων μελισσοκομίας για τα έτη 2017 - 2018. Το εν λόγω σύστημα επικαιροποιείται ανάλογα, σε ενδεχόμενη τροποποίηση του παρόντος προγράμματος.

ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ:

1. Αριθμός Κυψελών προς επιδότηση

Στόχος προγράμματος : τουλάχιστον 150.000 κυψέλες

2. Αριθμός Δικαιούχων

Στόχος προγράμματος : τουλάχιστον 1.100 μελισσοκόμοι

3.4. Αμπελοοινικός τομέας

Προβλέπεται η χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης ύψους 700 ευρώ ανά εκτάριο, με σκοπό τη διατήρηση αμπελώνων που προορίζονται για την παραγωγή οίνων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και οίνων με προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (Π.Γ.Ε.) σε ζώνες παραδοσιακής καλλιέργειας των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους.

Οι περιοχές εφαρμογής είναι οι ζώνες αμπελώνων που προορίζονται για την παραγωγή οίνων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και οίνων με προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (Π.Γ.Ε.) και αναγράφονται στην ισχύουσα εθνική νομοθεσία.

Τα στοιχεία της οικονομικής ενίσχυσης αμπελώνων που προορίζονται για οίνους με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και οίνους με προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (Π.Γ.Ε.) δείχνουν ότι η συνολική εν δυνάμει έκταση προς ενίσχυση ανέρχεται σε περίπου 4.800 εκτάρια.

Τα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες ως προς το αμπελουργικό δυναμικό (ποικιλίες, έκταση κ.λ.π.) το μέγεθος, τον πληθυσμό, τους περιορισμένους φυσικούς πόρους, τη μικρή

αγορά, την απομόνωση, το αυξημένο κόστος παραγωγής, την μεγάλη απόσταση από τα κέντρα διακίνησης – εμπορίας κ.λ.π.

Με βάση στοιχεία των φορέων που δραστηριοποιούνται στον αμπελοοινικό τομέα, των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους και τα οποία δείχνουν την αναγκαιότητα της συνέχισης και ενδεχομένως αύξησης της οικονομικής ενίσχυσης, το μέσο κόστος παραγωγής ανέρχεται στα 3.000-3.500 ευρώ ανά εκτάριο, ενώ τα έσοδα υπολογίζονται σε 2.500 έως 3.500 ευρώ ανά εκτάριο, με μέση απόδοση τους 3,5 έως 8,0 τόνους ανά εκτάριο, ανάλογα πάντα με τη ζώνη παραγωγής.

Για τους παραπάνω λόγους το πρόγραμμα επιδότησης περιλαμβάνει οικονομική ενίσχυση 700 ευρώ ανά εκτάριο, ώστε να καλυφθεί μέρος του κόστους καλλιέργειας. Η οικονομική ενίσχυση χορηγείται στους παραγωγούς αποσκοπώντας στη διατήρηση της καλλιέργειας αμπελώνων που προορίζονται για παραγωγή οίνων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και οίνων με προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (Π.Γ.Ε.) στις ζώνες παραδοσιακής καλλιέργειας των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους με τις ήδη υπάρχουσες διαδικασίες.

Οι διαμορφωθείσες συνθήκες της αγοράς του οίνου τα τελευταία χρόνια, καθιστούν αδύνατη την επίτευξη τιμής σταφυλιού που να ανταποκρίνεται στο κόστος παραγωγής. Υπάρχει λοιπόν σοβαρός κίνδυνος εγκατάλειψης των αμπελώνων.

Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη την κρίση που υπάρχει στον αμπελοοινικό τομέα, η οικονομική ενίσχυση αποτελεί παράγοντα που μπορεί να τονώσει το ενδιαφέρον των παραγωγών για τη διατήρηση των καλλιεργειών και τη βελτίωση των μεθόδων παραγωγής.

Η παραδοσιακή καλλιέργεια της αμπέλου στα μικρά νησιά του Αιγαίου έχει μεγάλη ιστορική, τουριστική, οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική αξία, που δεν μπορεί να αντικατασταθεί από άλλες εναλλακτικές καλλιέργειες.

Η αμπελοκαλλιέργεια στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους υπάρχει από τα αρχαία χρόνια. Οι καλλιεργούμενες ποικιλίες είναι γηγενείς και πανάρχαιες, διαθέτουν ποιοτικούς χαρακτήρες γνήσιους και αντιπροσωπευτικούς που χαίρουν μεγάλης εκτίμησης από τον καταναλωτή, συνδέονται με το οικοσύστημα, εμπεριέχουν ιδιαίτερα ποιοτικό δυναμικό και συμβάλλουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας των μικρών νησιών.

Αναλυτικότερα η καλλιέργεια της αμπέλου συνεισφέρει:

- Στη διάσωση της ιστορικής παράδοσης και πολιτιστικής κληρονομιάς των μικρών νησιών.
- Στη διάσωση και τη διατήρηση του μοναδικού – ιδιαίτερου περιβάλλοντος των μικρών νησιών και συνεπώς στην αποφυγή της ερήμωσης.
- Στην αποφυγή της εξάρτησης της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας μόνο από τον τουρισμό.
- Στη στήριξη του οινοτουρισμού.
- Στην οικονομική στήριξη της οικογενειακής εκμετάλλευσης, που αποτελεί το οικονομικό κύτταρο της τοπικής κοινωνίας.
- Στην προσφορά προϊόντων υψηλής ποιότητας και διατροφικής ασφάλειας.
- Στη δημιουργία ενός μοντέλου υγιεινής διατροφής που έχει βάση τη Μεσογειακή διατροφή και μπορεί να ενδυναμώσει το Ευρωπαϊκό πρότυπο ζωής έναντι των άλλων προτύπων.

Συνεπώς, πρέπει να ενδυναμωθεί η αμπελοαγορά των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους, λαμβάνοντας υπόψη την κοινωνική-οικονομική και περιβαλλοντική της σημασία και τη διασφάλιση του εισοδήματος των παραγωγών, καθώς και το γεγονός ότι σε πολλές αγροτικές περιοχές η αμπελοκαλλιέργεια αποτελεί τη μόνη βιώσιμη, οικονομική εναλλακτική απασχόληση.

Στην περίπτωση που ο αριθμός των αιτήσεων υπερβεί το διατιθέμενο ποσό θα εφαρμοστεί οριζόντια μείωση του ποσού ενίσχυσης, ώστε να καλυφθεί ο μέγιστος αριθμός αιτούντων παραγωγών.

Δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι τα μέλη των Οργανώσεων Παραγωγών του Αμπελοοινικού τομέα των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους, αλλά και μεμονωμένοι παραγωγοί –υπό την προϋπόθεση ότι στο νησί στο οποίο βρίσκεται η έδρα της εκμετάλλευσής τους, δεν υφίσταται Οργάνωση Παραγωγών-, για

εκείνες τις εκτάσεις αμπελώνων Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π.) και Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε.), οι οποίες πληρούν τους ακόλουθους όρους:

- α) Βρίσκονται εντός οριοθετημένης αμπελουργικής περιοχής παραγωγής οίνων Π.Ο.Π. ή Π.Γ.Ε.
- β) Είναι φυτεμένες με τις ποικιλίες αμπέλου που είναι εγκεκριμένες για την παραγωγή καθενός από τους οίνους Π.Ο.Π. ή Π.Γ.Ε. που παράγονται στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους.
- γ) Εφαρμόζονται σε αυτές οι συνήθειες καλλιεργητικές τεχνικές για την περιοχή και έχει ληφθεί σταφυλική παραγωγή που προορίζεται για την παραγωγή οίνων Π.Ο.Π. ή Π.Γ.Ε.
- δ) Η στρεμματική απόδοση για κάθε οίνο Π.Ο.Π. ή Π.Γ.Ε. δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο που έχει καθορισθεί με την απόφαση αναγνώρισής του.
- ε) Έχουν υποβληθεί γι' αυτές:
  - αα) Δήλωση αμπελοκαλλιέργειας στα πλαίσια του Συστήματος Γεωγραφικών πληροφοριών για το Αμπελουργικό Μητρώο.
  - ββ) Ετήσια δήλωση συγκομιδής.
  - γγ) Ετήσια δήλωση παραγωγής όπου απαιτείται.
- στ) Έχει υποβληθεί Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης.
- ζ) Έχουν τηρηθεί οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία.

Το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται μέχρι **700 ευρώ** ανά εκτάριο αμπελώνων, ενώ το συνολικό διατιθέμενο ποσό ενίσχυσης των ανωτέρω αμπελώνων ανέρχεται σε **1.400.000 €**.

Στην περίπτωση που η αιτούμενη ενίσχυση για το σύνολο της προς επιδότηση έκτασης υπερβαίνει το διατιθέμενο ποσό, εφαρμόζεται οριζόντια μείωση της ενίσχυσης, ώστε να καλυφθεί το σύνολο της έκτασης.

ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

A) Απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων¹

Στόχος του προγράμματος (€): 1.120.000³

Ποσοστό συμμετοχής (%) ⁽²⁾	6,46
Σχετικό ποσό ενίσχυσης (€)	1.373.802
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽⁴⁾	122,66

⁽¹⁾ Χαμηλή απορρόφηση λόγω διάλυσης ομάδας παραγωγών

⁽²⁾ Ποσό κοινοτικών κονδυλίων για το μέτρο / συνολικό ποσό του προγράμματος x 100 (1.400.000€ / 17.335.000€ x 100).

⁽³⁾ Η διάθεση του 80% του ποσού των κοινοτικών κονδυλίων για το μέτρο (80% των 1.400.000€).

⁽⁴⁾ Σχετικό ποσό ενίσχυσης / Στόχος του προγράμματος x 100: 1.373.000€ / 1.120.000€ x 100.

B) Αριθμός Δικαιούχων που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος : 3.400⁵

Αριθμός δικαιούχων που αιτήθηκαν για την ένταξή τους στο μέτρο	3.363
Αριθμός δικαιούχων που πληρώθηκαν	3.274

Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽⁶⁾	96,29 ⁽⁶⁾
--	----------------------

⁽⁵⁾ Μέσος όρος του αριθμού των δικαιούχων που πληρώθηκαν κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών

⁽⁶⁾ Αριθμός των δικαιούχων που πληρώθηκαν / Στόχος του προγράμματος x 100 (3274 / 3400 x 100)

Γ) Έκταση δικαιούχων (εκτάρια) που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος : τουλάχιστον 2.639⁷

Αιτηθείσες εκτάσεις (σε εκτάρια)	3.596,33
Πληρωτέες εκτάσεις (σε εκτάρια)	1.821,43
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽⁸⁾	69,01

⁽⁷⁾ Μέσος όρος των πληρωτέων εκτάσεων κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών

⁽⁸⁾ Πληρωτέες εκτάσεις / Στόχος του προγράμματος x 100 (1.821,43 / 2639.15 x 100).

Τα νούμερα αυτά βασίζονται σε δεδομένα του έτους 2014.

3.5. Διατήρηση παραδοσιακών ελαιώνων

Στα μικρά νησιά του Αιγαίου καλλιεργούνται 96.600 εκτάρια με ελιές που ανήκουν κυρίως σε ελαιοποιήσιμες ποικιλίες.

Στο πρόγραμμα ενίσχυσης για τον τομέα του ελαιολάδου προβλέπεται κατά αποκοπή ενίσχυση στους ελαιοκαλλιεργητές των μικρών νησιών του Αιγαίου, μέχρι ύψους 145 ευρώ ανά εκτάριο, με σκοπό τη διατήρηση των ελαιώνων στις παραδοσιακές περιοχές καλλιέργειας, υπό την προϋπόθεση ότι οι ελαιώνες συντηρούνται και διατηρούνται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζονται καλές συνθήκες παραγωγής.

Το κόστος καλλιέργειας της ελιάς για τα μικρά νησιά του Αιγαίου είναι ιδιαίτερα αυξημένο και κυμαίνεται από 1.500 έως 2.500 ευρώ ανά εκτάριο. Ο πολυτεμαχισμός του κλήρου, το δύσβατο των περιοχών, το υψηλό κόστος μεταφοράς των απαιτούμενων για την καλλιέργεια γεωργικών εφοδίων, οι αυξήσεις των εισροών (φάρμακα, λιπάσματα κ.λπ.) και κυριότερα η διατήρηση του παραδοσιακού τρόπου καλλιέργειας (π.χ. πεζούλες) σε συνδυασμό με την εξασφάλιση κανονικής παραγωγής, αποτελούν τους κυριότερους παράγοντες του αυξημένου κόστους της καλλιέργειας.

Δεδομένου ότι η ελαιοκαλλιέργεια κατέχει σημαντικό ρόλο στην οικονομία των μικρών νησιών του Αιγαίου, παρέχει εισόδημα και εργασία σε πολλές οικογένειες και συμβάλλει στην προστασία του τοπίου και του φυσικού περιβάλλοντος, συνεχίζεται η χορήγηση της στρεμματικής ενίσχυσης διατηρώντας το ποσό ενίσχυσης μέχρι 145 ευρώ ανά εκτάριο. Οι ελαιώνες πρέπει να έχουν ελάχιστη πυκνότητα φύτευσης 80 δένδρα ανά εκτάριο, να διατηρούνται σε καλή κατάσταση και να εφαρμόζονται οι κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης.

Δικαιούχοι της οικονομικής ενίσχυσης είναι οι ελαιοκαλλιεργητές των μικρών νησιών Αιγαίου Πελάγους, των οποίων τα ελαιοκτίματα πληρούν τους παρακάτω όρους:

- α) Είναι εγγεγραμμένα στο Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών του Ελαιοκομικού Τομέα (ΣΓΠΙ-ΕΤ).
- β) Έχουν ελάχιστη πυκνότητα φύτευσης 80 δένδρα ανά εκτάριο.
- γ) Διατηρούνται σε καλή καλλιεργητική κατάσταση.
- δ) Εφαρμόζονται οι κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης.
- ε) Η υποβολή των αιτήσεων για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης πραγματοποιείται από τους ενδιαφερόμενους, σύμφωνα με την Αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης και με ευθύνη των ίδιων.

Το ποσό της κατά αποκοπή ενίσχυσης ανά δικαιούχο ελαιοκαλλιεργητή μπορεί να φθάσει μέχρι το ποσό των 145 ευρώ ανά εκτάριο, ενώ το συνολικό ετήσιο ποσό ενίσχυσης για τους ως άνω ελαιοκαλλιεργητές, ανέρχεται σε **8.800.000€**.

Στην περίπτωση που ο αριθμός των αιτήσεων υπερβεί το διατιθέμενο ποσό ενίσχυσης, εφαρμόζεται οριζόντια μείωση της ενίσχυσης ανά εκτάριο για όλες τις αιτήσεις.

ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Α) Απορρόφηση Κοινοτικών Κονδυλίων

Στόχος του προγράμματος (€): 7.477.600 €²

Ποσοστό συμμετοχής (%) ⁽¹⁾	53,92
Σχετικό ποσό ενίσχυσης (€)	8.744.285
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽³⁾	116,94

⁽¹⁾ Ποσό κοινοτικών κονδυλίων για το μέτρο / συνολικό ποσό του προγράμματος x 100 (9.347.000€ / 17.335.000€ x 100)

⁽²⁾ Η διάθεση του 80% του ποσού των κοινοτικών κονδυλίων για το μέτρο (80% των 9.347.000 €).

⁽³⁾ Σχετικό ποσό ενίσχυσης / Στόχος του προγράμματος x 100: 8.744.285€ / 7.477.600€ x 100.

Β) Αριθμός Δικαιούχων που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος: 41.500⁴

Αριθμός δικαιούχων που αιτήθηκαν για την ένταξή τους στο πρόγραμμα	44.977
Αριθμός δικαιούχων που πληρώθηκαν	41.482
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽⁵⁾	99,95

⁽⁴⁾ Μέσος όρος του αριθμού των δικαιούχων που πληρώθηκαν κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών

⁽⁵⁾ Αριθμός των δικαιούχων που πληρώθηκαν / Στόχος του προγράμματος x 100 (41.482 / 41.500 x 100)

Γ) Έκταση δικαιούχων (εκτάρια) που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος: 66.464⁷

Αιτηθείσες εκτάσεις (σε εκτάρια)	71.762,81
Πληρωτέες εκτάσεις (σε εκτάρια)	67.359,32
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽⁸⁾	101,34

⁽⁷⁾ Μέσος όρος των πληρωτέων εκτάσεων κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών

⁽⁸⁾ Πληρωτέες εκτάσεις / Στόχος του προγράμματος x 100 (67.359,32 / 66.464,7 x 100).

Τα νούμερα αυτά βασίζονται σε δεδομένα του έτους 2014.

3.6 Γεώμηλα, Τοματάκι Σαντορίνης, Αγκινάρα Τήνου

3.6.1 Γεώμηλα

Η κατανομή των ενισχύσεων για τα έτη 2013-2014 για τα γεώμηλα είχε αυξητική τάση, με κατώτερο όριο καλλιεργούμενης έκτασης να ανέρχεται στο επίπεδο του 0,1 εκταρίου, με ποσό ενίσχυσης τα **600 ευρώ ανά εκτάριο**. Το συνολικό κόστος του προγράμματος υπολογίζεται να ανέρχεται σε **395.000 €** κάθε χρόνο.

Η υποβολή των αιτήσεων για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης πραγματοποιείται από τους ενδιαφερόμενους, σύμφωνα με την Αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης και με ευθύνη των ίδιων.

Το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται μέχρι 600 ευρώ ανά εκτάριο ενώ το συνολικό κόστος του προγράμματος ανέρχεται σε 395.000 ευρώ ετησίως. Η επιδοτούμενη καλλιεργούμενη έκταση, ανά δικαιούχο πρέπει να είναι τουλάχιστον 0,1 εκτάρια.

Στην περίπτωση που ο αριθμός των αιτήσεων υπερβεί το διατιθέμενο ποσό θα εφαρμοστεί οριζόντια μείωση του ποσού ενίσχυσης, ώστε να καλυφθεί ο μέγιστος αριθμός αιτούντων παραγωγών.

ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Α) Αριθμός δικαιούχων που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος : τουλάχιστον 1.100¹.

Αριθμός αιτούντων ενίσχυση	1516
Αριθμός δικαιούχων που πληρώθηκαν	1044
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽²⁾	87%

⁽¹⁾ Προσδοκώμενος αριθμός δικαιούχων

⁽²⁾ Αριθμός δικαιούχων / Στόχος του προγράμματος x 100 (1044 / 1200 x 100)

Β) Έκταση δικαιούχων (εκτάρια) που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος: τουλάχιστον 900³.

Έκταση (εκτάρια) αιτούντων ενίσχυση	1016,22
Έκταση (εκτάρια) δικαιούχων	833,47
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽⁴⁾	83,30%

⁽³⁾ Προσδοκώμενη έκταση (εκτάρια) δικαιούχων

⁽⁴⁾ Έκταση (εκτάρια) δικαιούχων / Στόχος του προγράμματος x 100 (833,47 / 1000 x 100)

Τα νούμερα αυτά βασίζονται σε δεδομένα του έτους 2014.

3.6.2. Τοματάκι Σαντορίνης

Παραδοσιακή καλλιέργεια που γίνεται μόνο στη Σαντορίνη από τα τέλη του 18^{ου} αιώνα. Εκεί αναπτύσσει τα μοναδικά οργανοληπτικά της χαρακτηριστικά, που οφείλονται στις ιδιαίτερες εδαφοκλιματολογικές συνθήκες του νησιού. Αποτελεί σημαντική καλλιέργεια για το νησί της Σαντορίνης, με ιδιαίτερη σημασία για την οικονομία του νησιού.

Η όποια ενίσχυση θα δώσει τη δυνατότητα διατήρησης της καλλιέργειας και μελλοντικής αύξησης της παραγωγής, με προοπτικές εξαγωγής του ποιοτικού αυτού και μοναδικού στο είδος του προϊόντος εκτός των γεωγραφικών ορίων του νησιού.

Προτείνεται η ενίσχυση ανά εκτάριο της καλλιέργειας, αφού η απόδοσή της συνήθως δεν καλύπτει το κόστος καλλιέργειας. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, η καλλιεργούμενη έκταση ανέρχεται μέχρι 65 εκτάρια, με μέσο κόστος παραγωγής πολύ υψηλό, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών καλλιέργειας και της ιδιαιτερότητας του προϊόντος. Για την κάλυψη μέρους του κόστους καλλιέργειας ενισχύεται το προϊόν με **700 ευρώ ανά εκτάριο**. Το συνολικό κόστος του προγράμματος ανέρχεται στα **22.000 €** κάθε χρόνο.

Οι ημερομηνίες υποβολής αιτήσεων και το χρονοδιάγραμμα των ελέγχων ορίζονται με Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις.

Ως προς την περιβαλλοντική άποψη, η προτεινόμενη ενίσχυση θα συμβάλλει στη διατήρηση των ως άνω φυτειών, με προφανείς ευνοϊκές επιπτώσεις στο οικοσύστημα των περιοχών και των μικρών νησιών γενικότερα, όπως μείωση της ερημοποίησης, διατήρηση του αγροτικού τοπίου κ.α.. Επίσης, θα ενισχύσει την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη του νησιού, με τη διατήρηση του αγροτικού τομέα και την ανάπτυξη και άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων εκτός του τουρισμού.

Σημειώνεται ότι το τοματάκι Σαντορίνης αποτελεί επώνυμο προϊόν υψηλής ποιότητας και έχει ήδη κατατεθεί ο φάκελός του από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στην αρμόδια επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αναγνώρισή του ως προϊόν Π.Ο.Π.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης έχουν οι γεωργοί, όπως αυτοί ορίζονται στην περ. α) του άρθρου 2 του Καν. (ΕΚ) 1307/2013, οι οποίοι καλλιεργούν τοματάκι στη νήσο Σαντορίνη.

Η υποβολή των αιτήσεων για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης για το τοματάκι Σαντορίνης, πραγματοποιείται σύμφωνα με την Αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης και με ευθύνη των ίδιων..

Το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται μέχρι 700 ευρώ ανά εκτάριο και το συνολικό κόστος του προγράμματος ανέρχεται σε **22.000 €** ετησίως. Η επιδοτούμενη καλλιεργούμενη έκταση ανά δικαιούχο πρέπει να είναι τουλάχιστον 0,1 εκτάριο.

Στην περίπτωση που ο αριθμός των αιτήσεων υπερβεί το διατιθέμενο ποσό ενίσχυσης, εφαρμόζεται οριζόντια μείωση του ποσού ενίσχυσης ανά αίτηση, ώστε να καλυφθεί ο μέγιστος αριθμός των αιτούντων παραγωγών

ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

A) Αριθμός δικαιούχων που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος : τουλάχιστον 150¹

Αριθμός αιτούντων ενίσχυση	185
Αριθμός δικαιούχων	146
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽²⁾	91%

⁽¹⁾ Προσδοκώμενος αριθμός δικαιούχων

⁽²⁾ Αριθμός δικαιούχων / Στόχος του προγράμματος x 100 (146 / 160 x 100)

B) Έκταση δικαιούχων (εκτάρια) που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος: τουλάχιστον 50.

Έκταση (εκτάρια) αιτούντων ενίσχυση	56,68
Έκταση (εκτάρια) δικαιούχων	47,39
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽⁴⁾	95%

⁽³⁾ Προσδοκώμενη έκταση (εκτάρια) δικαιούχων

⁽⁴⁾ Έκταση (εκτάρια) δικαιούχων / Στόχος του προγράμματος x 100 (47,39 / 50 x 100)

Τα νούμερα αυτά βασίζονται σε δεδομένα του έτους 2014.

3.6.3 Αγκινάρα Τήνου

Η αγκινάρα καλλιεργείται στην Τήνο στην περιοχή Λειβάδι Κώμης - Καλλονής του Δήμου Εξωμβούργου, όπου οι παραγωγοί αξιοποιούν κατά τον καλύτερο τρόπο τα αλατούχα εδάφη της περιοχής που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της καλλιέργειας. Η σύσταση των εδαφών και το μικροκλίμα της περιοχής είναι οι βασικοί λόγοι για την μοναδικότητα της αγκινάρας Τήνου, προϊόντος ιδιαίτερα γνωστού στη γεωγραφική περιοχή των Κυκλάδων. Η ενίσχυση αποσκοπεί στη διατήρηση της καλλιέργειας και την αύξηση της παραγωγής, με σκοπό την ανάδειξή της ως ποιοτικού προϊόντος.

Προτείνεται η ενίσχυση ανά εκτάριο της καλλιέργειας, γιατί η απόδοσή της συνήθως δεν καλύπτει το κόστος της καλλιέργειας. Η καλλιεργούμενη έκταση ανέρχεται στα 25 εκτάρια συνολικά, με μέσο κόστος παραγωγής ιδιαίτερα υψηλό. Για την κάλυψη μέρους του κόστους καλλιέργειας ενισχύεται το προϊόν με μέχρι **500 ευρώ ανά εκτάριο**. Το συνολικό κόστος του προγράμματος ανέρχεται στα **6.000 ευρώ** κάθε χρόνο.

Δικαιούχοι είναι οι γεωργοί της συγκεκριμένης καλλιεργούμενης ποικιλίας. Η έννοια του γεωργού ορίζεται στο άρθρο 2(α) του Κανονισμού (ΕΚ) 1782/2003 του Συμβουλίου. **Οι ημερομηνίες υποβολής αιτήσεων και το χρονοδιάγραμμα των ελέγχων ορίζονται με Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις.** Δικαιούχοι της ενίσχυσης θα είναι οι παραγωγοί που ασχολούνται με την παραπάνω καλλιέργεια. Στην περίπτωση που ο αριθμός

των αιτήσεων υπερβεί το διατιθέμενο ποσό θα εφαρμοστεί οριζόντια μείωση του ποσού ενίσχυσης, ώστε να καλυφθεί ο μέγιστος αριθμός αιτούντων παραγωγών.

Υπολογίζεται ότι το ποσό των 500 ευρώ ανά εκτάριο θα καλύπτει στο ελάχιστο το κοστολόγιο του παραγωγού, ειδικά σε χρονιές αποτυχίας της καλλιέργειας λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών την εποχή παραγωγής (Ιανουάριο-Απρίλιο). Ως προς την περιβαλλοντική άποψη, η προτεινόμενη ενίσχυση θα συμβάλλει στη διατήρηση των ως άνω φυτειών, με προφανείς ευνοϊκές επιπτώσεις στο οικοσύστημα των περιοχών και των μικρών νησιών γενικότερα, όπως μείωση της ερημοποίησης, διατήρηση του αγροτικού τοπίου κ.α.. Επίσης, θα ενισχύσει την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη του νησιού, με τη διατήρηση του αγροτικού τομέα και την ανάπτυξη και άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων εκτός του τουρισμού.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης έχουν οι γεωργοί, όπως αυτοί ορίζονται στην περ. α) του άρθρου 2 του Καν. (ΕΚ) 1307/2013, οι οποίοι καλλιεργούν αγκινάρα στη νήσο Τήνο.

Η υποβολή των αιτήσεων για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης για την αγκινάρα Τήνου, πραγματοποιείται από τους ενδιαφερόμενους σύμφωνα με την Αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης και με ευθύνη των ίδιων. Για την κάλυψη μέρους του κόστους καλλιέργειας, το ύψος της ενίσχυσης καθορίζεται μέχρι 500 ευρώ ανά εκτάριο και το συνολικό κόστος του προγράμματος ανέρχεται σε 6.000 ευρώ ετησίως. Η επιδοτούμενη καλλιεργούμενη έκταση ανά δικαιούχο, πρέπει να είναι τουλάχιστον 0,1 εκτάρια.

ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

A) Αριθμός δικαιούχων που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος: τουλάχιστον 13¹

Αριθμός αιτούντων ενίσχυση	16
Αριθμός δικαιούχων	13
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽²⁾	87%

⁽¹⁾ Προσδοκώμενος αριθμός δικαιούχων

⁽²⁾ Αριθμός δικαιούχων / Στόχος του προγράμματος x 100 (13 / 15 x 100)

B) Έκταση δικαιούχων (εκτάρια) που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος: τουλάχιστον 7³

Έκταση (εκτάρια) δικαιούχων που αιτήθηκαν για την ένταξή τους στο πρόγραμμα	10,27
Έκταση (εκτάρια) δικαιούχων που πληρώθηκαν	6,78
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽⁴⁾	85%

⁽³⁾ Προσδοκώμενη έκταση (εκτάρια) δικαιούχων που θα ενισχυθούν .

⁽⁴⁾ Έκταση (εκτάρια) δικαιούχων / Στόχος του προγράμματος x 100 (6,78 /8,00 x 100).

Τα νούμερα αυτά βασίζονται σε δεδομένα του έτους 2014.

3.7 Εσπεριδοειδή

Όσον αφορά στον τομέα των εσπεριδοειδών, στα μικρά νησιά του Αιγαίου η καλλιέργειά τους θεωρείται παραδοσιακή, με ιδιαίτερη σημασία για την οικονομία και το περιβάλλον τους. Επισημαίνεται ότι ορισμένες ποικιλίες, όπως για παράδειγμα τα μανταρινία της Καλύμνου δεν καλλιεργούνται σε καμία άλλη περιοχή της Ελλάδας.

Εκτιμώντας με βάση ορισμένες παραμέτρους, όπως το απομακρυσμένο των μικρών νησιών καθώς και το ιδιαίτερο των εδαφοκλιματικών συνθηκών που αυξάνουν το κόστος παραγωγής των εσπεριδοειδών σε σχέση με τις

αντίστοιχες καλλιέργειες στην υπόλοιπη χώρα και συνυπολογίζοντας τις ετήσιες καλλιεργητικές φροντίδες (κλαδέματα, λιπάσματα, ψεκασμοί, πότισμα, συλλογή, συσκευασία, τυποποίηση) υπολογίζεται ότι ο κόστος είναι υψηλό και διαφέρει κατά περίπτωση. **Ο τομέας των εσπεριδοειδών αναλύεται κατωτέρω στα κυριότερα νησιά.**

3.7.1 Νήσος ΧΙΟΣ

Τα εσπεριδοειδή της νήσου Χίου αποτελούν σημαντική παραδοσιακή καλλιέργεια στις ακόλουθες περιοχές του νησιού:

3.7.1.1 Περιοχή Κάμπου

Στον οικισμό Κάμπου, Δήμου Χίου, με υπεραιωνόβια εσπεριδοειδή εκτάσεως 350 εκταρίων, σε συνολική έκταση οικισμού 600 εκταρίων. Ο οικισμός έχει χαρακτηριστεί «περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους» με εθνική νομοθεσία.

Ένα από τα βασικά στοιχεία του παραπάνω χαρακτηρισμού αντανακλά στην καλλιέργεια των εσπεριδοειδών. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της καλλιέργειας προσδίδουν αυξημένο κόστος παραγωγής των εσπεριδοειδών της περιοχής εξαιτίας της ηλικίας των δένδρων, της πυκνής τους φύτευσης και των ιδιαίτερων καλλιεργητικών φροντίδων που απαιτούνται, ενώ η παραγωγή τους είναι ιδιαίτερα χαμηλή, λόγω της ηλικίας των δέντρων.

Θεωρείται επιβεβλημένη η στήριξη και ενίσχυση των καλλιεργητών για τη διατήρηση του εσπεριδοειδώνα στον παραδοσιακό οικισμό, ώστε να παραμείνουν και να διατηρηθούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά δένδρα πορτοκαλιάς, μανταρινιάς, λεμονιάς, δεσπόζουσας μορφής, στις παραδοσιακές αυλές και περιβόλια του οικισμού. Η ενίσχυση επιβάλλεται επομένως κυρίως για περιβαλλοντικούς λόγους.

Η ωφέλεια για την τοπική κοινωνία είναι προφανής όχι μόνο για τη διατήρηση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και για την στήριξη της απασχόλησης, στον αγροτουρισμό, στην αύξηση των θέσεων απασχόλησης, στην παραμονή των νέων στα μικρά και απομακρυσμένα νησιά του Αιγαίου και στην στήριξη της ποιοτικής παραγωγής τοπικών προϊόντων.

3.7.1.2 Άλλες περιοχές

Η Χίος, πέραν της περιοχής Κάμπου, έχει και περίπου 150 εκτάρια εσπεριδοειδών και σε άλλους Δήμους του νησιού.

Προτείνεται στρεμματική ενίσχυση κατ' αποκοπή **500 ευρώ ανά εκτάριο**, στους καλλιεργητές παραγωγούς εσπεριδοειδών του νομού Χίου για τη στήριξη και διατήρηση της καλλιέργειας. Η ενίσχυση θα δοθεί σε παραγωγούς, ανεξαρτήτως ιδιότητας και επαγγέλματος, με την προϋπόθεση της χρήσης των ορθών γεωργικών πρακτικών για την καλλιέργεια και μεθόδων φιλικών προς το περιβάλλον.

3.7.2 Νήσος ΣΑΜΟΣ

Στη νήσο Σάμο τα εσπεριδοειδή καλύπτουν έκταση 120 εκταρίων. Η καλλιέργεια αποτελεί βασική ενασχόληση των κατοίκων δύο κοινοτήτων, ενώ η περιοχή αυτή με την εκτεταμένη καλλιέργεια των εσπεριδοειδών αποτελεί αγροτικό τοπίο εξαιρετικού κάλλους.

Η στρεμματική ενίσχυση κατά αποκοπή **500 ευρώ ανά εκτάριο** θα δοθεί στους καλλιεργητές παραγωγούς εσπεριδοειδών της νήσου Σάμου, ανεξάρτητα από ιδιότητα και επάγγελμα, με την προϋπόθεση της χρήσης των ορθών γεωργικών πρακτικών για την καλλιέργεια και μεθόδων φιλικών προς το περιβάλλον.

3.7.3 ΝΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Η υπάρχουσα καλλιεργούμενη έκταση εσπεριδοειδών στο νομό ανέρχεται σε 405 εκτάρια πορτοκάλια, 287 εκτάρια μανταρίνια, 123,5 εκτάρια λεμόνια και 2,5 εκτάρια γκρέϊπ φρούτ. Ιδιαίτερη έμφαση και προτεραιότητα στην εν λόγω περιοχή, θα δοθεί στο μανταρίνι της Καλύμνου που εντοπίζεται κυρίως στην περιοχή Βαθύ του νησιού, το οποίο χαρακτηρίζεται από μια ιδιαίτερη μοναδικότητα και καλύπτει έκταση 150 εκταρίων.

Η στρεμματική ενίσχυση κατά αποκοπή ανέρχεται **μέχρι 500 ευρώ ανά εκτάριο** και θα χορηγείται στους καλλιεργητές παραγωγούς εσπεριδοειδών των μικρών νησιών του Νομού Δωδεκανήσου, ανεξάρτητα ιδιότητας και επαγγέλματος, με την προϋπόθεση της χρήσης των ορθών γεωργικών πρακτικών για την καλλιέργεια και μεθόδων φιλικών προς το περιβάλλον.

Με τις προτεινόμενες ενισχύσεις στήριξης των τοπικών εσπεριδοειδών οι παραγωγοί θα έχουν τη δυνατότητα να διατηρήσουν ή και να επεκτείνουν την καλλιέργεια εσπεριδοειδών στα μικρά νησιά και με εξειδικευμένες και δυναμικές παρεμβάσεις να παράγουν αναβαθμισμένης ποιότητας τοπικά φρούτα, ανταγωνιστικά στα εισαγόμενα και διακινούμενα, σε ποσότητες που να προσφέρουν δυναμικά στην αυξανόμενη, κυρίως καλοκαιρινή ζήτηση, λόγω τουρισμού. Επίσης, σημειώνεται η θετική επίδραση στην απασχόληση, στην αύξηση του εισοδήματος των παραγωγών και την διατήρηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο και ιδιαίτερα στα απομακρυσμένα νησιά του Αιγαίου.

Οι ημερομηνίες υποβολής αιτήσεων και το χρονοδιάγραμμα των ελέγχων ορίζονται με Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις. Δικαιούχοι της ενίσχυσης θα είναι οι παραγωγοί που ασχολούνται με τις παραπάνω καλλιέργειες.

Επισημαίνεται ότι επειδή αναμένεται ο αριθμός των αιτήσεων να υπερβεί την έκταση των 864 εκταρίων θα εφαρμοστεί οριζόντια μείωση του ποσού ενίσχυσης ανά αίτηση, ώστε να καλυφθεί ο μέγιστος αριθμός αιτούντων παραγωγών.

Το σύνολο των ενισχύσεων μέσω του ειδικού καθεστώτος στήριξης των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους για τα Εσπεριδοειδή σε όλα τα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους θα ανέλθει στα **255.000 €** ενώ το μοναδιαίο ποσό ενίσχυσης είναι μέχρι 500 ευρώ το εκτάριο.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης έχουν οι παραγωγοί-καλλιεργητές εσπεριδοειδών στα νησιά Χίος (περιοχή Κάμπου και λοιπές περιοχές του νησιού) και Σάμος και στον νομό Δωδεκανήσου, ανεξαρτήτως ιδιότητας και επαγγέλματος, με την προϋπόθεση διατήρησης των καλλιεργούμενων εκτάσεων σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση με τη χρήση τεχνικών και μεθόδων καλλιέργειας φιλικών προς το περιβάλλον.

Η υποβολή των αιτήσεων για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης για τα εσπεριδοειδή που καλλιεργούνται στις παραπάνω περιοχές πραγματοποιείται από τους ενδιαφερόμενους, σύμφωνα με την Αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης και με ευθύνη των ιδίων.

ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Α) Αριθμός δικαιούχων που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος: τουλάχιστον 950¹

Αριθμός αιτούντων ενίσχυση	1177
Αριθμός δικαιούχων	970
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽²⁾	102 %

⁽¹⁾ Προσδοκώμενος αριθμός δικαιούχων

⁽²⁾ Αριθμός δικαιούχων / Στόχος του προγράμματος x 100 (970 / 950 x 100)

Β) Έκταση δικαιούχων (εκτάρια) που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος : τουλάχιστον 500⁽³⁾

Έκταση (εκτάρια) αιτούντων ενίσχυση	610.12
Έκταση (εκτάρια) δικαιούχων	521.37
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽⁴⁾	104 %

⁽³⁾ Προσδοκώμενη έκταση (εκτάρια) δικαιούχων

⁽⁴⁾ Έκταση (εκτάρια) δικαιούχων / Στόχος του προγράμματος x 100 (521.37 / 500 x 100).

Τα νούμερα αυτά βασίζονται σε δεδομένα του έτους 2014.

3.8 Διατήρηση της Παραδοσιακής καλλιέργειας της Μαστίχας της Χίου

Γεωγραφία και Γεωλογία του Μαστιχόδενδρου

Η Χίος είναι το 5ο σε μέγεθος νησί της Ελλάδας, με έκταση 807 τετρ. χιλιόμετρα. Το βόρειο και κεντρικό τμήμα του νησιού είναι ορεινό με υψηλότερα σημεία τις δύο κορυφές του όρους Πεληναίο. Στο νότιο τμήμα του νησιού αντίθετα, επικρατούν λοφίσκοι το ανώτερο ύψος των οποίων δεν υπερβαίνει τα 500 μέτρα. Στη νότια περιοχή της Χίου καλλιεργούνται κατ' αποκλειστικότητα τα Μαστιχόδεντρα.

Το αξιοπρόσεκτο είναι, ότι ενώ σχίνοι υπάρχουν σε όλο το νησί η παραγωγή της μαστίχας γίνεται μόνο στο νότιο τμήμα της Χίου, στη Μαστιχώχωρα. Όχι άδικα λοιπόν η Χίος ταυτίζεται με τη Μαστίχα. Υπάρχει μάλιστα η εκδοχή ότι το όνομα Χίος είναι φοινικικής προέλευσης και σημαίνει «μαστίχα».

Η καλλιέργεια, η συλλογή και η επεξεργασία της μαστίχας καλύπτει χρονικά όλες τις εποχές του χρόνου και συνδυάζεται με άλλες παραδοσιακές καλλιέργειες και κυρίως με εκείνη της ελιάς. Αποτελεί μια οικογενειακή απασχόληση, κατά την οποία αξιοποιείται η εργατική δύναμη των γυναικών και των παιδιών. Το καλοκαίρι είναι η εποχή της παραγωγής

και συλλογής της μαστίχας, που ξεκινά με την προετοιμασία του εδάφους τον Ιούνιο.

Μοναδικότητα

Το Μαστιχόδεντρο δεν αναπτύσσεται επιτυχώς πουθενά αλλού στην ηπειρωτική ή νησιωτική Ελλάδα, ακόμη και στις γειτονικές ακτές της Ανατολής. Αναφέρονται μόνο κάποιες αποτυχημένες προσπάθειες να μεταφερθεί η καλλιέργεια του μαστιχόδενδρου στην Αττική και σε άλλα νησιά του Αιγαίου. Στο ίδιο το νησί της Χίου η καλλιέργεια είναι δυνατή μόνο στο νότιο τμήμα το οποίο είναι ιδιαίτερα ξηρό και θερμό. Το τμήμα αυτό οριοθετείται από τη βόρεια πλευρά από μια συγκεκριμένη γραμμή που ενώνει τα χωριά Λιθί, Αγ. Γεώργιος Συκούσης και Καλλιμασιά. Κάθε προσπάθεια να επεκταθεί η καλλιέργεια πέρα από αυτό το όριο απέτυχε. Η «μοναδικότητα» αυτή, πιθανόν να οφείλεται, εκτός από τη μακρόχρονη παράδοση και σε κάποια εδαφολογικά και κλιματολογικά στοιχεία τα οποία ευνοούν την καλλιέργεια του μαστιχόδενδρου μόνο στη Χίο και στο συγκεκριμένο τμήμα της.

Σήμερα τα χωριά που παράγουν Μαστίχα είναι 24. Αυτά είναι τα εξής : Αγ.Γεώργιος, Αρμόλια, Βαβύλοι, Βέσσα, Βουνό, Ελάτα, Έξω Διδύμα, Θολοποτάμι, Θυμανά, Καλαμωτή, Καλλιμασιά, Καταρράκτης, Κοινή, Λιθί, Μέσα Διδύμα, Μεστά, Μυρμήγκι, Νένητα, Νεχώρι, Ολύμπιοι, Παγίδα, Πατρικά, Πυργί και Φλάτσια.

Στον χάρτη που ακολουθεί απεικονίζεται η περιοχή καλλιέργειας:

Η «μαστίχα Χίου» αναγνωρίστηκε ως Προϊόν Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π.) με βάση το άρθρο 17 του Κανονισμού (ΕΚ) 2081/1992 και καταχωρήθηκε ως Π.Ο.Π. στον Κανονισμό (ΕΚ) 123/1997.

Το μαστιχόδεντρο ζει πάνω από 100 χρόνια, αλλά η απόδοση σε παραγωγή μαστίχας μειώνεται μετά το 70ο έτος. Η παραγωγή της μαστίχας αρχίζει τον 5ο με 6ο χρόνο μετά τη φύτευση, ενώ το μέγιστο της απόδοσης εμφανίζεται περίπου μετά τον 15ο χρόνο, ενώ η έκταση ανέρχεται στα 2.000 εκτάρια. Σε αυτήν την έκταση υπολογίζεται ότι υπάρχουν περίπου 2.000.000 μαστιχόδεντρα από τα οποία καλλιεργείται το 60%, λόγω της εγκατάλειψης, δηλαδή περίπου 1.200.000, ενώ συνολικά με την καλλιέργεια του θάμνου ασχολούνται περίπου 4.500 έως 5.000 οικογένειες.

Η παραγωγή της «μαστίχας Χίου» γίνεται παραδοσιακά και ανέρχεται περίπου σε 100 τόνους ανά έτος. Η παραγωγή ανά δέντρο υπολογίζεται περίπου σε 150 έως 200 γραμμάρια, για δέντρα σε πλήρη παραγωγική ηλικία, από 15 έως 40 ετών. Ο αριθμός των δέντρων ανά εκτάριο υπολογίζεται σε 500 με 600. Στην πλειονότητά τους τα δέντρα βρίσκονται σε μικρές εκτάσεις των 200-400 m² ή σε ελαιώνες, ή σε εκμεταλλεύσεις όπου καλλιεργούνται κυρίως σιτηρά και κηπευτικά, κυρίως όμως συγκαλλιεργούνται με ελαιόδεντρα.

Ο φορέας διαχείρισης του προϊόντος είναι η Ένωση Μαστιχοπαραγωγών Χίου (Ε.Μ.Χ.) που αριθμεί 5.000 περίπου μέλη, και αποτελεί τη συλλογική έκφραση 20 πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών των 24 Μαστιχοχωριών που βρίσκονται στη νότια Χίο.

Οι λόγοι που στηρίζουν την ένταξη της μαστίχας στον νέο Κανονισμό είναι οι παρακάτω:

1. Κοινωνικοί, εισόδημα, απασχόληση οικογένειας, συμπλήρωση εισοδήματος.

Η «μαστίχα Χίου» αποτελεί ένα γεωργικό εισόδημα. Μπορεί να αποτελέσει βασικό προϊόν στήριξης της οικονομίας της Κεντρικής και Νότιας Χίου.

Η μαστίχα Χίου παρουσιάζει ιδιαίτερο βάρος για τον κοινωνικό ιστό της περιοχής αφού:

Με την καλλιέργεια του προϊόντος ασχολούνται 4.500-5.000 περίπου οικογένειες. Από το 1938 η καλλιέργεια, τυποποίηση και διάθεση της μαστίχας, έγινε αφορμή να δημιουργηθεί ένας δευτεροβάθμιος συνεταιρισμός(Ένωση Μαστιχοπαραγωγών Χίου) ο οποίος έχει δημιουργήσει ισχυρούς κοινωνικούς δεσμούς μεταξύ των κατοίκων της περιοχής.

2. Διατήρηση και αναβάθμιση ιδιαίτερου φυσικού περιβάλλοντος.

Η Κεντρική και Νότια Χίος έχει το μοναδικό προνόμιο της καλλιέργειας και παραγωγής της μαστίχας που συνδυάζεται με τη μοναδική περιβαλλοντική εικόνα της φύσης που είναι διαφορετική – όλες τις εποχές – από τα υπόλοιπα νησιά και οπωσδήποτε διατηρητέα. Η συνύπαρξη και αντίθεση του γκρίζου χρώματος της ελιάς, του βαθυπράσινου του μαστιχόδενδρου, του κόκκινου της τσικουδιάς, συνθέτουν το φθινόπωρο ξεχωριστές εικόνες και δημιουργούν ένα περιβάλλον ιδιαίτερου φυσικού κάλλους στις μικρές πεδιάδες και στις λοφοπλαγιές με τις πέτρινες αναβαθμίδες και πεζούλες.

3. Πατροπαράδοτη, επίπονη καλλιέργεια, βασικό και μοναδικό προϊόν στον κόσμο που χρειάζεται στήριξη.

Η παγκόσμια μοναδικότητα του προϊόντος έχει κάνει παγκόσμια γνωστό το νησί της Χίου και ο συναισθηματικός παράγοντας του θέματος είναι πολύ σημαντικός για τους κατοίκους της περιοχής, που βοηθά την παραμονή τους στην καλλιέργεια των μαστιχόδενδρων.

4. Αποφυγή εγκατάλειψης της γεωργικής γης – προστασία περιβάλλοντος.

Τα τελευταία χρόνια εμφανίστηκαν τα πρώτα σημάδια εγκατάλειψης των καλλιεργούμενων εκτάσεων, με τις όποιες αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Η ενίσχυση της καλλιέργειας θα αποτελέσει κίνητρο για νέους παραγωγούς αλλά και για τους υπάρχοντες στο να διατηρήσουν σε παραγωγική κατάσταση τα μαστιχόδεντρα.

Επίσης, ένας σημαντικός λόγος που θα πρέπει να ενισχυθεί η καλλιέργεια του μαστιχόδενδρου είναι η διασφάλιση μιας “ισορροπίας” μεταξύ της καλλιέργειας και των άλλων ενισχυόμενων καλλιεργειών, ώστε να αποφευχθούν τυχόν αρνητικές επιπτώσεις της ενίσχυσης που απολαμβάνουν αυτά σε σχέση με τη διατήρηση των μαστιχόδεντρων.

Η οικονομική ενίσχυση που προτείνεται θα πραγματοποιηθεί με βάση τις ακόλουθες παραμέτρους:

1. Η οικονομική ενίσχυση θα χορηγείται **στους παραγωγούς μαστίχας**—και **ανέρχεται συνολικά στα 1.120.000 €**. Η οικονομική ενίσχυση θα χορηγείται στην παραγωγή καθαρής μαστίχας, ήτοι ανά «κιλό καθαρής μαστίχας» που προέρχεται από δένδρα που βρίσκονται σε παραγωγική κατάσταση και το ύψος της να είναι έως **11,5 ευρώ** ανά κιλό «καθαρής μαστίχας» με σκοπό την διατήρηση της καλλιέργειας των μαστιχόδενδρων στις περιοχές παραδοσιακής καλλιέργειάς τους. Η μέγιστη ποσότητα παραγόμενης «καθαρής μαστίχας» ανά μαστιχόδενδρο να μη ξεπερνά τα 250 γραμμάρια ανά μαστιχόδενδρο. Στην περίπτωση που ο αριθμός των αιτήσεων υπερβεί το συνολικό ποσό ενίσχυσης θα εφαρμοστεί οριζόντια μείωση του ποσού ενίσχυσης ανά αίτηση, ώστε να καλυφθεί ο μέγιστος αριθμός αιτούντων παραγωγών. **Οι ημερομηνίες υποβολής αιτήσεων και το χρονοδιάγραμμα των ελέγχων ορίζονται με Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις.**

Δικαιούχοι της οικονομικής ενίσχυσης είναι οι παραγωγοί- καλλιεργητές μαστιχοδένδρων στο νησί της Χίου, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σε έναν εκ των Πρωτοβάθμιων Συνεταιρισμών της Ένωσης Μαστιχοπαραγωγών Χίου (Ε.Μ.Χ.), και παραδίδουν κάθε χρόνο «καθαρή μαστίχα» για τα μαστιχόδενδρα, τα οποία πληρούν τους κατωτέρω όρους:

α) Καλλιεργούνται στα Δημοτικά Διαμερίσματα: Αγ. Γεώργιος, Αρμόλια, Βαβύλοι, Βέσσα, Βουνό, Ελάτα, Έξω Διδύμα, Θολοποτάμι, Θυμιανά, Καλαμωτή, Καλλιμασιά, Καταρράκτης, Κοινή, Λιθί, Μέσα Διδύμα, Μεστά, Μυρμήγκι, Νένητα, Νεχώρα, Ολύμπιοι, Παγίδα, Πατρικά, Πυργί και Φλάτσια, της νήσου Χίου,

β) Βρίσκονται σε παραγωγική κατάσταση,

γ) Έχουν πραγματοποιηθεί σε αυτά οι συνήθεις καλλιεργητικές φροντίδες και έχει ολοκληρωθεί η συγκομιδή,

δ) Η παραγωγή τους παραδίδεται κάθε χρόνο στην Ε.Μ.Χ.. με τη μορφή «καθαρής μαστίχας»,

ε) Έχουν τηρηθεί οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τις ισχύουσες εθνικές και κοινοτικές διατάξεις.

Το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται μέχρι 11,5 Ευρώ ανά κιλό «καθαρής μαστίχας» που προέρχεται από δένδρα που βρίσκονται σε παραγωγική κατάσταση, ενώ το συνολικό διατιθέμενο ποσό για την ανωτέρω ενίσχυση ανέρχεται σε 1.120.000 ευρώ.

Στην περίπτωση που η αιτούμενη ενίσχυση για το σύνολο της προς επιδότηση παραγωγής «καθαρής μαστίχας» υπερβαίνει το διατιθέμενο ποσό, εφαρμόζεται οριζόντια μείωση της ενίσχυσης, ώστε να καλυφθεί το σύνολο της παραγωγής.

ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Α) Απορρόφηση Κοινοτικών Κονδυλίων

Στόχος του προγράμματος : τουλάχιστον 1.080.000² €

Ποσοστό συμμετοχής (%) ⁽¹⁾	6,92
Σχετικό ποσό ενίσχυσης (€)	1.121.085
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽³⁾	103,80

⁽¹⁾ Ποσό κοινοτικών κονδυλίων για το μέτρο / συνολικό ποσό του προγράμματος x 100 (1.120.000€ / 17.335.000€ x 100)

⁽²⁾ Η διάθεση του 90% του ποσού των κοινοτικών κονδυλίων για το μέτρο (90% of 1.120.000€).

⁽³⁾ Σχετικό ποσό ενίσχυσης / Στόχος του προγράμματος x 100: 1.121.085€ / 1.080.000€ x 100.

Β) Αριθμός Δικαιούχων που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος: τουλάχιστον 1.460⁽⁴⁾

Αριθμός δικαιούχων που αιτήθηκαν για την ένταξή τους στο πρόγραμμα	1.670
Αριθμός δικαιούχων που πληρώθηκαν	1.474
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽⁵⁾	100,95

⁽⁴⁾ Μέσος όρος του αριθμού των δικαιούχων που πληρώθηκαν κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών

⁽⁵⁾ Αριθμός των δικαιούχων που πληρώθηκαν / Στόχος του προγράμματος x 100 (1.474 / 1.460 x 100).

Γ) Κιλά προϊόντος που πληρώθηκαν

Στόχος του προγράμματος : τουλάχιστον 115.000⁽⁶⁾

Κιλά προϊόντος που πληρώθηκαν	110.011,26
Επίτευξη του προγράμματος (%) ⁽⁷⁾	95,66

⁽⁶⁾ Μέσος όρος του αριθμού των κιλών που πληρώθηκαν κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών

⁽⁷⁾ Αριθμός κιλών προϊόντος που πληρώθηκαν / Στόχος του προγράμματος x 100 (110.011,26 / 115.000 x 100).

Τα νούμερα αυτά βασίζονται σε δεδομένα του έτους 2014.

3.9 Παραδοσιακά Τυριά (Ενίσχυση Γάλακτος).

Η δομή της οικονομίας των ελληνικών μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους και κυρίως των μικρών νησιών που έχουν μειωμένο τουρισμό χαρακτηρίζεται από τη μεγάλη εξάρτησή τους από τη γεωργική δραστηριότητα (πρωτογενής τομέας σημαντικότερος από τον εθνικό μέσο όρο) και από ασήμαντο δευτερογενή τομέα.

Τα γεωφυσικά και κλιματολογικά χαρακτηριστικά των συγκεκριμένων μικρών νησιών συνιστούν ένα μοναδικό αλλά πολύ ευαίσθητο φυσικό περιβάλλον το οποίο αρχίζει να υφίσταται τεράστιες πιέσεις, που οφείλονται κυρίως στην τουριστική ανάπτυξη και την εγκατάλειψη της παραδοσιακής γεωργίας. Η σημασία του πρωτογενή τομέα, εξηγείται και από τον αριθμό των γεωργών ή κτηνοτρόφων που εργάζονται σε μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Η εκτροφή βοοειδών, προβάτων και αιγών, κατέχει σημαντικό ρόλο στην οικονομία των μικρών νησιών του Αιγαίου, γιατί παρέχει εισόδημα και εργασία σε χιλιάδες οικογένειες και συμβάλλει στη διατήρηση του κοινωνικού ιστού της περιοχής. Επίσης, καλύπτει ένα μέρος των αναγκών των κατοίκων στα πλέον σημαντικά προϊόντα διατροφής που είναι το κρέας και το γάλα. Το τελευταίο αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία, σε περιόδους με δυσμενείς καιρικές συνθήκες, όπως είναι η περίοδος του χειμώνα, αφού για τα μικρά νησιά δεν υπάρχει τακτική συγκοινωνία και επομένως οι μεταφορές κτηνοτροφικών προϊόντων γίνονται προβληματικές.

Ο μεγάλος αριθμός νοικοκυριών που απασχολείται στη κτηνοτροφία γαλακτοπαραγωγής στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους δείχνει το πόσο σημαντικός είναι ο τομέας για τα νησιά αυτά, αφού παρέχει απασχόληση και συμπληρωματικό εισόδημα σε χιλιάδες οικογένειες, καλύπτει σημαντικό κομμάτι της αυτοκατανάλωσης και στηρίζει την τοπική παραγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων.

Στόχος του παρόντος προγράμματος είναι η ενίσχυση της βιωσιμότητας και αποτελεσματικότητας των υπάρχουσών βοοτροφικών εκμεταλλεύσεων, η ανάπτυξη της τοπικής παραγωγής αγελαδινού γάλακτος στο οποίο η περιοχή είναι ιδιαίτερα ελλειμματική και η βελτίωση του βαθμού αυτοεφοδιασμού των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους με το εν λόγω προϊόν. Επίσης, στόχος είναι η αύξηση των παραδοσιακών προϊόντων που παράγονται από αγελαδινό γάλα που είναι ιδιαίτερης σημασίας για την οικονομία των νησιών.

Παράλληλα, το μέτρο αποσκοπεί στην ενίσχυση του πρόβειου και αιγείου γάλακτος και την τόνωση της τοπικής μεταποιητικής δραστηριότητας και στην προώθηση των τοπικών γαλακτοκομικών προϊόντων.

Το μέτρο αποσκοπεί στην τόνωση της τοπικής μεταποιητικής δραστηριότητας και στην προώθηση των τοπικών γαλακτοκομικών προϊόντων. Το συνολικό ποσό της ενίσχυσης θα ανέλθει σε **4.337.000 € (3.790.000 € κοινοτική συμμετοχή και 547.000 € εθνική συμμετοχή)**

Στο πλαίσιο του προγράμματος παραμένει ο ποσοτικός στόχος της ενίσχυσης των παραγωγών, προκειμένου αυτή να είναι αποτελεσματική, με **70 ανά τόνο αγελαδινού, 80 € ανά τόνο γίδινου γάλακτος και 110 € ανά τόνο πρόβειου γάλακτος** που παραδίδεται σε τοπικές μεταποιητικές μονάδες ή μονάδες που βρίσκονται σε άλλο γειτονικό νησί, ποσότητες οι οποίες βεβαιώνονται από σχετικά παραστατικά. Ο δείκτης αυτός αφορά τόσο στην παρακολούθηση όσο και στην αξιολόγηση αυτού. Με βάση τον εν λόγω δείκτη κοινοποιήθηκε στην προβλεπόμενη έκθεση του προγράμματος στην ΕΕ η επίτευξη του στόχου κατά περίπου 60%, λόγω της μη επάρκειας των διαθέσιμων κονδυλίων.

Στις περιπτώσεις που έχουμε μείωση των επιλέξιμων κιλών και προκειμένου να έχουμε την καλύτερη δυνατή απορρόφηση η ενίσχυση ανά κιλό μπορεί να προσαρμόζεται ανάλογα με τα δεδομένα.

Δικαιούχοι των ενισχύσεων είναι οι παραγωγοί αγελαδινού ή/και πρόβειου ή/και αίγειου γάλακτος, οι οποίοι διατηρούν το ζωικό τους κεφάλαιο στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους. Τυχόν μετακίνηση του ζωικού κεφαλαίου εκτός των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους για ορισμένη περίοδο, η οποία δεν θα ξεπερνά τους έξι (6) μήνες δεν αποκλείει τον παραγωγό από την εν λόγω ενίσχυση.

Συγκεκριμένα, η ενίσχυση αφορά στην ποσότητα γάλακτος, η οποία παραδίδεται ή ιδιομεταποιείται σε τοπικές μεταποιητικές μονάδες (βιομηχανίες – βιοτεχνίες γάλακτος) που διαθέτουν κωδικό αγοραστή γάλακτος και χρησιμοποιείται για την παραγωγή τοπικών γαλακτοκομικών προϊόντων τα οποία καταγράφονται σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 3.1. της αριθμ.242466/10-2-2010 ΥΑ (ΦΕΚ Β 138). Η εν λόγω ποσότητα καθορίζεται βάσει του ζωικού κεφαλαίου, των παραστατικών πώλησης ή εσωτερικής διακίνησης

του γάλακτος και του ποσοστού γάλακτος που χρησιμοποίησε η μεταποιητική μονάδα το έτος ενίσχυσης για παραγωγή των επιλέξιμων προϊόντων.

Πολλά μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους λόγω της μικρής και απομονωμένης γεωγραφικής τους έκτασης, δεν διαθέτουν βιομηχανίες -βιοτεχνίες μεταποίησης γάλακτος και ως εκ τούτου οι ποσότητες γάλακτος που προορίζονται για την παραγωγή παραδοσιακών τυριών μεταφέρονται σε γειτονικά νησιά που διαθέτουν μεταποιητικές μονάδες.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η δυνατότητα μεταφοράς κατά τους χειμερινούς μήνες είναι δυσχερής έως αδύνατη (απαγόρευση απόπλου λόγω μποφόρ, συντήρηση των λίγων διαθέσιμων πλοίων κ.λ.π.), όλες αυτές οι συνθήκες που προαναφέρθηκαν αυξάνουν το κόστος και καθίσταται επιτακτική ανάγκη η ενίσχυση των μικρών νησιών μέσω της ειδικής στήριξης.

Το ύψος της ενίσχυσης, ανάλογα με το είδος του γάλακτος, καθορίζεται ετησίως με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με βάση την επιλέξιμη ποσότητα γάλακτος η οποία προσδιορίζεται από τον έλεγχο της μεταποίησης αυτής σε τοπικά γαλακτοκομικά προϊόντα.

Σε κάθε περίπτωση όμως το ύψος της ενίσχυσης δεν μπορεί να ξεπεράσει τα 70 €/tn για το αγελαδινό, τα 80 €/tn για το γίδινο γάλα και τα 110 €/tn για το πρόβειο, που αποτελεί την ποσοτική έκφραση του στόχου του μέτρου και έχει θεσπιστεί στην υπ' αριθ. 328609/2009 (ΦΕΚ Β 2117) ΚΥΑ.

Ο εκ των προτέρων προσδιορισμός της επιλέξιμης ποσότητας του παραδιδόμενου γάλακτος, εμπεριέχει τον κίνδυνο να εξαιρεθούν κάποιες ποσότητες από την ενίσχυση, με συνέπειες που ενδέχεται να είναι αρνητικές για τον επιδιωκόμενο σκοπό, δεν θα υπήρχε ευελιξία στο πρόγραμμα και θα οδηγούσε σε στρέβλωση του ανταγωνισμού. Εξαιρούνται ούτως η άλλως οι ποσότητες γάλακτος που μεταποιούνται σε άλλα προϊόντα όπως πχ επιδόρπια, γλυκά, παγωτά, ζυμαρικά κτλ.

Η μέγιστη επιλέξιμη ποσότητα καθορίζεται με βάση τα αποτελέσματα των ελέγχων οι οποίοι περιγράφονται στο άρθρο 5 της υπ' αριθ. 242466/2010 ΥΑ (ΦΕΚ Β 138) όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε.

Οι έλεγχοι αυτοί είναι διοικητικοί και επιτόπιοι. Οι διοικητικοί έλεγχοι πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες τοπικές Αρχές (Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, ΟΠΕΚΕΠΕ και ΕΛΟΓΑΚ) στο σύνολο (100%) των δικαιούχων. Οι επιτόπιοι έλεγχοι πραγματοποιούνται με δειγματοληψία επί του 5% τουλάχιστον των αιτήσεων ενίσχυσης.

Στην περίπτωση που ο αριθμός των αιτήσεων υπερβεί το διατιθέμενο ποσό ενίσχυσης, μετά τους ελέγχους, εφαρμόζεται οριζόντια μείωση του ποσού ενίσχυσης, ώστε να καλυφθεί τελικά ο μέγιστος αριθμός αιτούντων.

Με την παρούσα αναθεώρηση εγκρίνεται η δυνατότητα αποκατάστασης της ανισότητας και η συμπερίληψη των ποσοτήτων γάλακτος που μεταποιούνται σε γιαούρτι. Δίχως αλλαγή του συνολικά προβλεπόμενου προϋπολογισμού, η συμπερίληψη έχει τους εξής στόχους:

1. Αποκατάσταση μίας ανισότητας διότι και το τοπικά παραγόμενο γιαούρτι έχει όλα τα χαρακτηριστικά του παραδοσιακού γαλακτοκομικού προϊόντος ενώ η επιλογή σε τι προϊόν θα μεταποιηθεί το παραδιδόμενο γάλα από τον κτηνοτρόφο στον μεταποιητή δεν αφορά τον ίδιο τον κτηνοτρόφο και τη δική του πρωτογενή δραστηριότητα.
2. Απλοποίηση του διοικητικού βάρους που αφορά στο διαχωρισμό των ποσοτήτων γάλακτος που μεταποιούνται σε τοπικά τυριά ή γιαούρτια στις μονάδες μεταποίησης των μικρών νησιών του Αιγαίου.

Παρατίθενται πίνακες με την ενισχυμένη ποσότητα γάλακτος στο πλαίσιο του προγράμματος τα τελευταία χρόνια καθώς και την αντίστοιχη συνολική παραγωγή γάλακτος στην εν λόγω περιοχή.

Γάλα επιλέξιμο για ενίσχυση στο πλαίσιο του προγράμματος των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους (kg)

Γάλα	2011	2012	2013	2014
Αγελαδινό	14.287.988	14.089.602	14.477.087	15.609.046

Αίγιο	3.923.580	3.435.405	3.014.796	4.671.143
Πρόβιο	26.404.025	26.226.351	25.600.835	33.279.767
	44.615.593	43.751.358	43.092.718	53.559.956

Συνολική παραγωγή γάλακτος στα νησιά του Αιγαίου (kg)

Γάλα	2011	2012	2013	2014
Αγελαδινό	18.193.481	17.167.402	18.282.079	16.941.192
Γίδινο	6.615.372	5.224.039	5.554.872	7.024.887
Πρόβιο	45.960.330	44.086.865	46.431.268	51.752.197
	70.769.183	66.478.306	70.268.218	75.718.277

ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ:

1. Ποσότητα γάλακτος προς επιδότηση: τουλάχιστον 44.000 tn
2. Αριθμός δικαιούχων που πληρώθηκαν: τουλάχιστον 3.200.

3.10 Κριθάρι Λήμνου

Η Λήμνος είναι ένα νησί του Βορειοανατολικού Αιγαίου Πελάγους με έκταση 477 περίπου τετραγωνικά χιλιόμετρα. Ανήκει στο σύμπλεγμα των Θρακικών Σποράδων και είναι το όγδοο σε έκταση της Ελλάδος. Ο πληθυσμός (απογραφή 2001) είναι περίπου 18.000 και είναι από τα πιο αραιοκατοικημένα νησιά του Αιγαίου. Λόγω της γεωγραφικής της θέσης, είναι απομονωμένη από την ηπειρωτική Ελλάδα και τα άλλα νησιά. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την πολύ αργή χρονικά ανάπτυξή της.

Από την εποχή της Αθηναϊκής Κυριαρχίας (470 π.χ) αλλά και κατά την Βυζαντινή Εποχή η Λήμνος με την Θράκη ήταν ο σιτοβολώνας της Αθήνας και της Κωνσταντινούπολης. Παραγωγή που έχει διατηρήσει μέχρι και σήμερα.

Τουριστικά, δεν έχει αναπτυχθεί όπως τα περισσότερα νησιά της Ελλάδος και η οικονομία της συνεχίζει να βασίζεται κατά κύριο λόγο στη γεωργία. Η καλλιεργήσιμη έκταση είναι περίπου εκατόν σαράντα πέντε χιλιάδες (-145.000-) στρέμματα από τα οποία τα εκατόν πέντε χιλιάδες (105.000-) είναι με σιτηρά.

Τα χαρακτηριστικά των γεωργικών εκμεταλλεύσεων του νησιού είναι τα εξής:

1. Σε πολύ μεγάλο ποσοστό είναι μεικτές εκμεταλλεύσεις, δηλαδή περιλαμβάνουν και φυτικό και ζωικό κεφάλαιο. Ο μέσος όρος τους είναι διακόσια περίπου αιγοπρόβατα με κάποια λίγα βοοειδή και καλλιεργήσιμες εκτάσεις περίπου διακοσίων πενήντα-τριακοσίων στρεμμάτων και με εκτάσεις βοσκοτόπων.
2. Οι πιο πολλές είναι οικογενειακές επιχειρήσεις στις οποίες απασχολείται όλη η οικογένεια με εποχική χρήση εργατών γης.
3. Ο μέσος όρος ηλικίας του γεωργού είναι αρκετά μεγάλος με έντονη την απροθυμία των νέων να ακολουθήσουν το επάγγελμα αυτό.
4. Το κόστος παραγωγής των προϊόντων είναι πολύ υψηλό με βασικές αιτίες τον πολυτεμαχισμό, υψηλά ενοίκια αγροτεμαχίων, μεγάλο κόστος μεταφοράς προϊόντων.

Οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις σπέρνονται με σιτηρά, κατά κύριο λόγο με κριθάρι το οποίο χρησιμοποιείται για την κάλυψη σε πρώτο βαθμό των αναγκών σε ζωοτροφές και ότι περισσεύει εξάγεται στην υπόλοιπη Ελλάδα.

Τα 97.000 στρέμματα κριθαριού σπέρνονται με μία ντόπια ποικιλία που την ονομάζουμε «κριθάρι της Παναγιάς» (Παναγιά είναι ένα Δημοτικό Διαμέρισμα της ανατολικής Λήμνου). Αυτή είναι εξάσπιχη, ψηλής ανάπτυξης, ανθεκτική στην ξηρασία, δεν πλαγιαίνει εύκολα, καλής απόδοσης σε σχετικά φτωχά εδάφη (λόφοι του νησιού ιδανικοί για καλλιέργεια του), μεγάλη ανθεκτικότητα σε ασθένειες. Αυτή η ποικιλία χάνεται στα βάθη των αιώνων και θεωρείται ότι προέρχεται από τις αρχαίες ποικιλίες που καλλιεργούνταν στο νησί.

Πρόσφατα κατά την εξερευνητική αποστολή του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών με επί κεφαλής την καθηγήτρια κα Π. Μπεμπέλη στο πλαίσιο της μελέτης για την ταυτοποίηση τοπικών ποικιλιών, καταγράφηκε και η τοπική ποικιλία «Κριθάρι της Παναγιάς». Σύμφωνα με τις πληροφορίες που συνέλεξαν και τις παρατηρήσεις που μπόρεσαν να έχουν, η τοπική ποικιλία (landrace) κριθαριού "Κριθάρι της Παναγιάς" καλλιεργείται ακόμα στην Λήμνο αλλά σε όλο και μικρότερες εκτάσεις. Παρουσιάζει πολύ καλή προσαρμοστικότητα σε ξηροθερμικές συνθήκες του Αιγαίου. Είναι κατάλληλη για ζωτροφή και εξυπηρετεί ανάγκες της κτηνοτροφίας του νησιού. Η εκτεταμένη καλλιέργεια της ποικιλίας (on farm διατήρηση) κρίνεται απαραίτητη για τη διατήρηση της ενδοποικιλιακής παραλλακτικότητας αφ' ενός λόγω των κλιματικών αλλαγών αλλά και λόγω της έντονης γενετικής διάβρωσης του γενετικού υλικού του κριθαριού. Οι τοπικές ποικιλίες (landraces) αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της γεωργικής βιοποικιλότητας και σπουδαία πηγή άντλησης γονιδίων για τη βελτίωση των καλλιεργούμενων ειδών. Η ενίσχυση της διατήρησης των τοπικών ποικιλιών, ιδιαίτερα στα σιτηρά που αντιμετωπίζουν την μεγαλύτερη γενετική διάβρωση σε παγκόσμια κλίμακα, κρίνεται απαραίτητη στα πλαίσια μιας ολοκληρωμένης αγροτικής πολιτικής.

Το κόστος παραγωγής των γεωργικών προϊόντων είναι μεγαλύτερο από ότι στην υπόλοιπη Ελλάδα εξαιτίας πολλών αιτιών (πολυτεμαχισμό γης, μικρές αποδόσεις, υψηλότερες τιμές σε λιπάσματα, καύσιμα, υψηλό κόστος μεταφοράς).

Λόγω του υψηλού κόστους παραγωγής και της μικρής σχετικά απόδοσης το εισόδημα των παραγωγών ολοένα και συμπιέζεται γεγονός που εντείνεται και από τον ανταγωνισμό με τα κριθάρια που εισάγονται από την ηπειρωτική Ελλάδα μέσω του ειδικού καθεστώτος εφοδιασμών με αποτέλεσμα να μην μεταφέρονται τα πλεονάζοντα κριθάρια της Λήμνου σε νησιά όπως η Λέσβος, η Χίος κ.α.

Η διατήρηση της καλλιέργειας αυτών των ποικιλιών για την διατήρηση της γεωργίας στο νησί είναι επιτακτική ανάγκη. Με δεδομένο ότι τα εισοδήματα των παραγωγών μειώνονται συνεχώς η επιδότηση της καλλιέργειας της ποικιλίας αυτής θα αποτελέσει ένα κίνητρο διατήρησής της γεωργίας στο νησί, μειώνοντας την εγκατάλειψη του νησιού από τους νέους.

Η καλλιεργούμενη έκταση υπολογίζεται για το έτος 2015 σε 58.687 στρέμματα, με μέσο κόστος παραγωγής πολύ υψηλό. Για την κάλυψη του κόστους καλλιέργειας ενισχύεται κατ' αποκοπή το κριθάρι Λήμνου με έως 50 ευρώ ανά εκτάριο. Το συνολικό κόστος του προγράμματος ανέρχεται στα **230.000 €**.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης έχουν οι γεωργοί, όπως αυτοί ορίζονται στην περ. α) του άρθρου 2 του Καν. (ΕΚ) 1307/2013, οι οποίοι καλλιεργούν κριθάρι στη νήσο Λήμνο του νομού Λέσβου. Η υποβολή των αιτήσεων για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης πραγματοποιείται από τους ενδιαφερόμενους, σύμφωνα με την Αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης και με ευθύνη των ίδιων.

Το ποσό ενίσχυσης καθορίζεται μέχρι 50 ευρώ ανά εκτάριο, ενώ το συνολικό διατιθέμενο ποσό ενίσχυσης για το κριθάρι ανέρχεται στα 230.000 ευρώ.

Στην περίπτωση που ο αριθμός των αιτήσεων υπερβεί το διατιθέμενο ποσό ενίσχυσης, εφαρμόζεται οριζόντια μείωση του ποσού ενίσχυσης ανά αίτηση, ώστε να καλυφθεί ο μέγιστος αριθμός των αιτούντων παραγωγών

ΠΟΣΟΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ

Ποσοστό υλοποίησης: Συνολικό ποσό που δαπανήθηκε για τη δράση / συνολικό ποσό του μέτρου για τη στήριξη της τοπικής παραγωγής.

Ποσοστό υλοποίησης : τουλάχιστον 1,69% *. Ο στόχος αυτός αντιστοιχεί στη διατήρηση της καλλιέργειας σε τουλάχιστον 50.000 στρέμματα.

3.11 Πίνακας ενισχύσεων που συνιστούν άμεσες ενισχύσεις Καν(ΕΕ) 229/2013 αρθρ. 15 παρ.2(δ)

Μέτρο	Προϋπολογισμός σε Ευρώ
	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
Δαμάσκηνα Σκοπέλου	17.000

Φασόλια & Βρώσιμο Λαθούρι	150.000
Μελισσοκομία	1.150.000
Αμπελοοινικός τομέας	1.400.000
Διατήρηση Παραδοσιακής Καλλιέργειας Μαστίχας Χίου	1.120.000
Διατήρηση Παραδοσιακών ελαιώνων	8.800.000 +(ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ: 547.000)
Γεώμηλα	395.000
Τοματάκι Σαντορίνης	22.000
Αγκινάρα Τήνου	6.000
Εσπεριδοειδή	255.000
Παραδοσιακά Τυριά (Ενίσχυση Γάλακτος)	3.790.000
Κριθάρι Λήμνου	230.000

4. Χρηματοδότηση μελετών, έργων επίδειξης, ενεργειών κατάρτισης και μέτρων τεχνικής βοήθειας.

Με την εισαγωγή του νέου αυτού μέτρου δύνανται να χρηματοδοτηθεί η κατάρτιση της ετήσιας έκθεσης εφαρμογής του προγράμματος που προβλέπεται στο άρθρο 20 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) 229/2013 καθώς και οποιαδήποτε δράση τεχνικής στήριξης του προγράμματος.

Οι διοικητικές δαπάνες και οι δαπάνες προσωπικού προβλέπονται σύμφωνα με το Άρθρο 19 του Καν.(ΕΚ) 1306/2013 « Οι δαπάνες που συνδέονται με τα διοικητικά έξοδα και τα έξοδα προσωπικού των κρατών μελών και των δικαιούχων της ενίσχυσης που παρέχεται από το ΕΓΤΕ δεν αναλαμβάνονται από το Ταμείο».

Η ετήσια αυτή έκθεση εφαρμογής θα πρέπει να περιλαμβάνει όλα όσα προβλέπονται στο άρθρο 31 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ.181/2014 της Επιτροπής καθώς και την συμπλήρωση ανάλυση των δεικτών αξιολόγησης των επιδόσεων του προγράμματος στήριξης των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους όπως αυτοί αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ του κανονισμού 181/2014.

Η σύνταξη της ετήσιας έκθεσης εφαρμογής θα ανατίθεται σε ειδικούς τεχνικούς συμβούλους μελετητές, η ανάδειξη των οποίων θα γίνεται μέσα από τη διενέργεια διαγωνισμού σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην κοινοτική νομοθεσία και εθνική νομοθεσία.

5. ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΙΚΡΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΑΑ 2014-2020	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΥΛΩΝΑΣ Ι
ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΙ ΣΕ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ ΚΑΙ ΑΛΕΥΡΑ	Δεν έχει εφαρμογή	Δεν έχει εφαρμογή
ΔΑΜΑΣΚΗΝΑ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	Δεν έχει εφαρμογή-Το ΠΑΑ στηρίζει επενδύσεις, ενώ το Πρόγραμμα ΜΝΑ χορηγεί άμεσες στρεμματικές ενισχύσεις	Δεν έχει εφαρμογή
ΦΑΣΟΛΙΑ ΚΑΙ ΒΡΩΣΙΜΟ ΛΑΘΟΥΡΙ	Δεν έχει εφαρμογή-Το ΠΑΑ στηρίζει επενδύσεις, ενώ το Πρόγραμμα ΜΝΑ χορηγεί άμεσες στρεμματικές ενισχύσεις	Στον Πυλώνα Ι-συνδεδεμένη ενίσχυση, η ενίσχυση αφορά στην καλλιέργεια οσπρίων για ανθρώπινη κατανάλωση. Στόχοι είναι η επάρκεια σε βασικά αγαθά στην εσωτερική αγορά, το ελλειμματικό εμπορικό ισοζύγιο και η σημαντική περιβαλλοντική διάσταση του τομέα. Στο Πρόγραμμα ΜΝΑ, στόχος είναι η αντιμετώπιση των δυσχερειών που προκαλούνται από το νησιωτικό χαρακτήρα, τη μικρή έκταση και την απόσταση από τις αγορές.
ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ	Δεν υπάρχει αντίστοιχο Μέτρο στο ΠΑΑ. Τυχόν επικάλυψη με την επιμέρους δράση της προώθησης, θα αποφευχθεί με την έγκριση του ΠΑΑ 2014-2020 από την Ε.Ε., με την έκδοση σχετικής Υπουργικής Απόφασης.	Δεν έχει εφαρμογή

<p>ΑΜΠΕΛΟΟΙΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ</p>	<p>ΣΤΟ ΠΑΑ υπάρχει η δράση 10.1.03 Διατήρηση αμπελοκομικής πρακτικής στον αμπελώνα Ν. Θήρας στο επιμέρους μέτρο: 10.1 - ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις</p> <p>Στα πλαίσια της δράσης ενισχύονται συγκεκριμένες καλλιεργητικές πρακτικές που συνίστανται στα παρακάτω:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διατήρηση του παραδοσιακού τρόπου κλαδέματος • Δημιουργία χώρου οικολογικής αντιστάθμισης πέριξ του αγροτεμαχίου ελάχιστου πλάτους 0,5μ. στον οποίο εφαρμόζεται χειρονακτική ζιζανιοκτονία. <p>Στο πρόγραμμα ΜΝΑ προβλέπεται η χορήγηση στρεμματικής ενίσχυσης, με σκοπό τη διατήρηση αμπελώνων που προορίζονται για την παραγωγή οίνων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και οίνων με προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (Π.Γ.Ε.) σε ζώνες παραδοσιακής καλλιέργειας των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους, χωρίς να απαιτείται καμία συγκεκριμένη καλλιεργητική πρακτική.</p>	<p>Δεν έχει εφαρμογή</p>
<p>ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΜΑΣΤΙΧΑΣ ΧΙΟΥ</p>	<p>Δεν έχει εφαρμογή-Το ΠΑΑ στηρίζει επενδύσεις, ενώ το Πρόγραμμα ΜΝΑ χορηγεί άμεσες ενισχύσεις στην παραγωγή</p>	<p>Δεν έχει εφαρμογή</p>
<p>ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΕΛΑΙΩΝΩΝ</p>	<p>Δεν έχει εφαρμογή-Το ΠΑΑ στηρίζει επενδύσεις, ενώ το Πρόγραμμα ΜΝΑ χορηγεί άμεσες στρεμματικές ενισχύσεις</p>	<p>Δεν έχει εφαρμογή</p>
<p>ΓΕΩΜΗΛΑ</p>	<p>Δεν έχει εφαρμογή-Το ΠΑΑ στηρίζει επενδύσεις, ενώ το Πρόγραμμα ΜΝΑ χορηγεί άμεσες στρεμματικές ενισχύσεις</p>	<p>Δεν έχει εφαρμογή</p>
<p>ΤΟΜΑΤΑΚΙ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ</p>	<p>Δεν έχει εφαρμογή-Το ΠΑΑ στηρίζει επενδύσεις, ενώ το Πρόγραμμα ΜΝΑ χορηγεί άμεσες στρεμματικές ενισχύσεις</p>	<p>Στον Πυλώνα Ι-συνδεδεμένη ενίσχυση, η ενίσχυση αφορά στις βιομηχανικές τομάτες που παραδίδονται στις βιομηχανίες μεταποίησης.Στόχος είναι να διατηρηθούν οι ποσότητες που κατευθύνονται στη μεταποίηση. Έτσι θα στηριχθεί η επάρκεια σε προϊόντα τομάτας και η βιωσιμότητα της μεταποιητικής βιομηχανίας.Στο Πρόγραμμα ΜΝΑ η ενίσχυση δεν αφορά μεταποίηση</p>

ΑΓΚΙΝΑΡΑ ΤΗΝΟΥ	Δεν έχει εφαρμογή-Το ΠΑΑ στηρίζει επενδύσεις, ενώ το Πρόγραμμα ΜΝΑ χορηγεί άμεσες στρεμματικές ενισχύσεις	Δεν έχει εφαρμογή
ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ	Δεν έχει εφαρμογή-Το ΠΑΑ στηρίζει επενδύσεις, ενώ το Πρόγραμμα ΜΝΑ χορηγεί άμεσες στρεμματικές ενισχύσεις	Στον Πυλώνα Ι-συνδεδεμένη ενίσχυση, η ενίσχυση αφορά στα πορτοκάλια που παραδίδονται στις βιομηχανίες χυμοποίησης. Στόχος είναι να διατηρηθούν οι ποσότητες που κατευθύνονται στη χυμοποίηση. Έτσι θα στηριχθεί η επάρκεια σε χυμό και η βιωσιμότητα της μεταποιητικής βιομηχανίας. Στο Πρόγραμμα ΜΝΑ η ενίσχυση δεν αφορά μεταποίηση
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΤΥΡΙΑ (ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΑΛΑΚΤΟΣ)	Δεν έχει εφαρμογή-Το ΠΑΑ στηρίζει επενδύσεις, ενώ το Πρόγραμμα ΜΝΑ χορηγεί άμεσες ενισχύσεις στην παραγωγή γάλακτος	Στον Πυλώνα Ι-συνδεδεμένη ενίσχυση, η ενίσχυση αφορά σε γεωργούς που εκτρέφουν προβατίνες ή/και αίγες σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές και παράγουν και παραδίδουν πρόβειο ή και αίγιο γάλα σε εγκεκριμένες μονάδες μεταποίησης με Ολική Μικροβιακή Χλωρίδα κάτω από 1.000.000 / ml Κοινωνικά κριτήρια: διατήρηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο. Περιβαλλοντικά κριτήρια: διατήρηση και ανανέωση του αγροτικού τοπίου Οικονομικά κριτήρια: Επάρκεια βασικών αγαθών στην εσωτερική αγορά Στο Πρόγραμμα ΜΝΑ, στόχος είναι η αντιμετώπιση των δυσχερειών που προκαλούνται από το νησιωτικό χαρακτήρα, τη μικρή έκταση και την απόσταση από τις αγορές.
ΚΡΙΘΑΡΙ ΛΗΜΝΟΥ	Δεν έχει εφαρμογή-Το ΠΑΑ στηρίζει επενδύσεις, ενώ το Πρόγραμμα ΜΝΑ χορηγεί άμεσες στρεμματικές ενισχύσεις	Δεν έχει εφαρμογή
<p>Συμπληρωματικότητα και συνοχή με ΚΟΑ Όσον αφορά τη συμπληρωματικότητα και τη συνοχή του Προγράμματος ΜΝΑ με την ΚΟΑ, και ειδικότερα με το πρόγραμμα της μελισσοκομίας, τον τομέα του κρασιού και των φρούτων και λαχανικών, μετά από διασταυρωτικούς ελέγχους που γίνονται από τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, συμπεραίνεται ότι δεν υπάρχει αλληλοεπικάλυψη, λόγω του ότι το Πρόγραμμα ΜΝΑ χρηματοδοτεί διαφορετικές δράσεις σε σχέση με αυτές που χρηματοδοτεί η ΚΟΑ.</p>		

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Κατάλογος νήσων και νομών που υπάγονται στην ομάδα Α

Θάσος

Σαμοθράκη

Σποράδες

Κύθηρα

Αντικύθηρα

Νήσος Αμολιανή

Νήσοι του νομού Ευβοίας, εξαιρουμένης της νήσου Ευβοίας

Οι ακόλουθοι νήσοι του νομού Κυκλάδων:

Κέα

Κύθνος

Γυάρος

Άνδρος

Τήνος

Σύρος

Μύκονος

Δήλος

Ρήνεια

Κατάλογος νήσων και νομών που υπάγονται στην ομάδα Β

Νομός Δωδεκανήσου

Νομός Χίου

Νομός Λέσβου

Νομός Σάμου

οι λοιπές, εκτός εκείνων της Ομάδας Α, νήσοι του νομού Κυκλάδων,

Νήσος Γαύδος